ИНСОНГА НАФ КЕЛТИРИШ - ОЛИЙ БАХТ
OZBEKISTON KASABA UYUSHMALARI FEDERATSIYASI · FEDERATION OF TRADE UNIONS OF UZBEKISTAN

ИШОНЧ

ЎЗБЕКИСТОН КАСАБА УЮШМАЛАРИ ФЕДЕРАЦИЯСИ ГАЗЕТАСИ

25 сентябрь, пайшанба 1997 йил №112 (462)

Сешанба , пайшанба ва шанба кунлари чиқади

МАЖБУРИЯТ БАЖАРИЛДИ

Элликқалъа туманидаги «Бўстон» деҳқон-фермер уюшмасининг Ҳасанбой Очилов раҳбарлик қилаётган фермер жамоаси Қорақалпоғистонда биринчи бўлиб давлатга пахта сотиш мажбуриятини шараф билан уддалади. Давлатга 120 тонна юқори сифатли хомашё топширилди.

Мажбуриятнинг бажарилишида кўп минг килограммчи теримчиларнинг ҳиссаси салмоқли бўлди. Айниқса, Сафаргул Султонова, Ҳафиза Ортиқова каби чеварларнинг ҳар бири мавсум бошидан 4-4,5 тоннадан пахта териб беришди. Чевар теримчилар меҳнатларига яраша ҳақ олмоқдалар. Илғор теримчилар 15 минг сўмдан нақд иш ҳақи олдилар.

Жамоа аъзолари пахта теримини қизғин давом эттиришмоқда. Улар давлатга яна 50 тонна пахта сотиб, ҳосилдорликни гектар бошидан 45 центнерга етказишга аҳд қилдилар.

А.ИСКАНДАРОВ,
«Ишонч» мухбири

ХАВФСИЗЛИК ВА БАРҚАРОРЛИК ЙЎЛИДАН

Кеча Тошкентда ЕХҲТ Парламент Ассамблеясининг «Марказий Осиё ва Кавказда минтақавий хавфсизлик ҳамда сиёсий, иқтисодий, ижтимоий ва гуманитар масалалар» семинари ўз ишини якунлади.

Аввало, шуни таъкидлаш керакки, МДҲ республикалари орасида биринчи бор Ўзбекистонда ўтказилган ушбу анжуман давлатимиз ҳукуматининг тинчликпарварлик сиёсатининг яна бир ёркин далили бўлди. ЕХҲТ Парламент Ассамблеяси семинарининг айнан Ўзбекистонда ўтказилаётганида ҳам катта маъно бор. Зеро, давлатимиз Марказий Осиёда тинчлик ва барқарорликни мустаҳкамлаш борасида энг кўп ташаббус кўрсатаётган мамлакатдир. Қолаверса, Ўзбекистон минтақадаги энг барқарор республика саналади. Мамлакатимиз раҳбариятининг минтақавий хавфсизликни мустаҳкамлаш ва бу орқали ялпи хавфсизликка эришиш борасида жаҳоннинг кўплаб нуфузли ташкилотлари билан йўлга қўйган алоқалари самарали равнақ топмоқда. Шу жумладан, ЕХҲТ Парламент Ассамблеяси доирасида ўтказиб келинаётган турли анжуманларда фаол иштирок этмоқда. Тошкентда бўлиб ўтган Марказий Осиё ва Кавказнинг минтақавий хавфсизлиги, сиёсий-иқтисодий ва ижтимоий-гуманитар масалаларига бағишланган семинар ана шу ҳамкорликнинг янги босқичга кўтарилишига хизмат қилади.

Тошкент анжуманида жаҳоннинг ўттиздан ортиқ давлатларидан келган делегациялар, кўплаб халқаро ташкилотлар вакиллари иштирок этдилар. ЕХҲТ Парламент Ассамблеясининг Раиси Хавьер Руперез ҳамда ушбу ташкилотнинг Бош котиби Спенсер Оливер семинарнинг очилиш маросимида сўзлаган нутқларида Марказий Осиё минтақасида тинчлик ва барқарорликни таъминлаш борасидаги Ўзбекистон ташаббусларини юқори баҳоладилар. Хавьер Руперез мамлакатимиз раҳбарияти тутган йўл, яъни минтақавий хавфсизлик орқали ялпи хавфсизликка эришиш тамойилини қизғин қўллаб-қувватлади. ЕХҲТ Парламент Ассамблеяси Раиси Ўзбекистон демократик тамойилларини ривожлантириш бўйича олган мажбуриятларини оғишмай бажараётганини алоҳида мамнуният билан қайд этди. Умумий барқарорлик — иқтисодий, сиёсий, ижтимоий барқарорликдан иборатдир. Ўзбекистон демократик институтларини ташкил қилишда худди ана шу уч нарсага таянаётганлиги бизни беҳад қувонтирмоқда, деб айтди Хавьер Руперез.

Тошкент семинарининг очилиш маросимида республикамиз ташқи ишлар вазири Абдулазиз Комилов иштирок этди. У Ўзбекистон Президенти Ислом Каримовнинг семинар қатнашчиларига йўллаган мактубини ўқиб эшиттирди. «ЕХҲТ қатнашчиси бўлмиш Ўзбекистон ана шу ўта обрўли халқаро ташкилот фаолиятига алоҳида аҳамият бериб келмоқда, — дейилади Президент мактубида, — Биз ЕХҲТга жипслаштирувчи тузилма сифатида қараймиз. Бу ташкилотнинг ноёблиги шундаки, унинг барча аъзолари тенг ҳуқуқлидир ҳамда улар хавфсизликнинг умумий тамойилига оғишмай амал қиладилар». Шунингдек юртбошимиз Ўзбекистон Европа билан Марказий Осиё интеграциялашувининг қатъий тарафдори эканлигини қайд этади. Марказий Осиё давлатлари ҳозир муштарак сиёсий ва иқтисодий маконини мустаҳкамлай бориб, жаҳон миқёсидаги тараққиёт муаммоларини ҳал этишга катта ҳисса қўшмоқдалар. Ислом Каримов Марказий Осиё ва Кавказ хавфсизлик, барқарорлик ва изчил тараққиёт минтақалари бўла олишига шубҳа йўқ деб ёзади ўз мактубида ва бу нарсага баҳамжиҳат саъйи ҳаракатлар, жаҳон ҳамжамиятининг ҳар томонлама ёрдами ва қўллаб-қувватлаши билангина эриша оламиз, дея таъкидлайди.

ЕХҲТ Парламент Ассамблеясининг Тошкент семинарида минтақавий хавфсизлик ва барқарорлик масалалари, афғон ҳамда тожик заминларидаги уруш билан боғлиқ муаммолар, иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштириш, жамиятни демократлаштириш масалалари, шунингдек экологик муаммоларнинг ҳал этилиши атрофлича муҳокама этилди. Семинарда «Минтақавий хавфсизлик ва сиёсий масалалар», «Минтақавий хавфсизлик ва иқтисодий масалалар», «Минтақавий хавфсизлик ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш», «Минтақавий хавфсизлик ва демократик муассасалар» каби мавзуларга бағишланган мунозаралар бўлиб ўтди. Шунингдек анжуман иштирокчилари давлатлараро алоқалар ва парламентлараро ҳамкорлик мавзуларида ҳам баҳс-мунозаралар ўтказдилар. Семинарда сўзга чиққан Марказий Осиё ва Кавказ мамлакатлари вакиллари минтақавий ва ялпи хавфсизлик масалаларига алоҳида тўхталдилар. Жумладан, Марказий Осиё минтақасидаги тожик уруши, Кавказ минтақасидаги миллатлараро низоларни бартараф этиш муаммолари атрофлича муҳокама этилди. Анжуман қатнашчилари ушбу минтақаларда тинчлик ва барқарорлик ўрнатилишини умумжаҳон иши деб билишларини ва бу борада ЕХҲТ ва унинг бўлинмалари катта ёрдам кўрсатиши мумкинлигини алоҳида таъкидладилар. Шунингдек, кўпчилик давлатлар вакиллари Ўзбекистон раҳбарияти билдирган фикрларга ҳамоҳанг ҳолда минтақавий хавфсизлик ялпи хавфсизликнинг гарови бўлиши кераклигини айтиб ўтдилар.

Марказий Осиё ҳам, Кавказ ҳам жаҳон ҳамжамиятида ўзига хос ва аҳамиятли ўрин тутган минтақалардир. Бу минтақалар Европа билан Осиёни, Ғарб билан Шарқни боғлаб турувчи кўприк вазифасини ўтайди. Шу сабабдан ҳам мазкур минтақалардаги тинчлик ва барқарорлик ялпи тинчликнинг, қолаверса умумжаҳон тараққиётининг омилларидан бирига айланиб бормоқда.

Хайрулло НУРИДДИНОВ,
шарҳловчи

РАСМИЙ ХАБАРЛАР

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов 23 сентябрь куни Европада Хавфсизлик ва ҳамкорлик ташкилоти (ЕХҲТ) Парламент Ассамблеяси Президенти Хавьер Руперез, ЕХҲТ Парламент Ассамблеяси Бош котиби Спенсер Оливер ҳамда ЕХҲТ нинг Тошкентдаги ҳудудий бюроси раҳбари Ганчо Ганчевни қабул қилди.

Президент мулоқот чоғида ЕХҲТ Парламент Ассамблеяси кенгайтирилган бюросининг мамлакатимиз пойтахтида бўлиб ўтган мажлисига юқори баҳо берди.

***

Худди шу куни Республикамиз Президенти Ўзбекистонга келган Россия Федерацияси Давлат Думасининг раиси Геннадий Селезнёвни қабул қилди.

***

Шунингдек, шу куни Президент И.Каримов Қирғизистон Жўқарғи Кенеши халқ вакиллари йиғилишининг тўрағаси Алмамбет Матубраимовни қабул қилди.

***

Республика Адлия вазирлигида мамлакатимизга ташриф буюрган бельгиялик ҳуқуқшуносларнинг Европа Иттифоқининг Тасис дастуридаги ўзбекистонлик юристлар билан учрашуви бўлиб ўтди.

***

24 сентябрь куни Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов элчилик ваколати муддатининг тугаши муносабати билан Америка Қўшма Штатларининг мамлакатимиздаги Фавқулодда ва Мухтор элчиси Стенли Эскудерони қабул қилди.

Булунғур нефть маҳсулотлари билан таъминлаш корхонасида кичик боғ бор. Бу ердан чиққан ҳар хил мева-чевалар ҳар йили ишчиларга текинга берилади. Бунда боғбон Ҳабибулло Тоғаевнинг ҳиссаси катта.

Суратда: (чапдан) Б. Норбоев, Ҳ. Тоғаев, Б. Норматов.

Н. АЛМУРОДОВ олган сурат

МАРКАЗИЙ ОСИЁ ЯНГИЛИКЛАРИ

Қозоғистонга амалий визит билан келган Белорусия Президенти А.Лукашенко ва республика Президенти Н.Назарбоевлар икки мамлакат ўртасидаги муносабатларни янги босқичга кўтариш, иқтисодий ва сиёсий алоқаларни мустаҳкамлашга хизмат қиладиган бир қанча ҳужжатларни имзоладилар. Бўлиб ўтган матбуот конференциясида чет эл мухбирининг Белорусияда қамалиб ётган Россия журналистининг тақдири тўғрисидаги саволига Президент Н. Назарбоев: «Давлатнинг чегаралари муқаддасдир, ҳар бир давлатнинг ҳуқуқларини ҳурмат қилиш керак» деди.

***

Туркманистон Президенти С.Ниёзовнинг мамлакатга қайтиб келиши муносабати билан республика министрлари унга қутлов хати йўллашган. Хатда Туркманбошини тезда соғайиб кетишига умид билдирилади.

***

Тожикистондаги яраш комиссиясининг раҳбари Саид Абдулло Нурий Афғонистондаги ҳозирги нотинч вазиятдан ташвиш билдирди. Унинг гапларига қараганда бу вазият 14 минг тожик қочқинини ўз юртига келишини қийинлаштиради. У ерда ҳам қочқинларнинг аҳволи оғир. Озиқ-овқат, дори-дармон етишмайди.

«Ишонч» мақолалари изидан

«БОЗОР ИҚТИСОДИЁТИ ВА БОЗОР»

Газетанинг 1997 йил 12 август сонида босилган «Бозор иқтисодиёти ва бозор» номли мақоласи 1997 йил 20 август куни вилоят ҳокимлиги йиғилишида ҳудудимиздаги барча бозорлар раҳбарлари, солиқ ветеринария инспекцияси ходимлари иштирокида кўриб чиқилди. Унда кўтарилган муаммолар газетада ўз вақтида ёритилгани, муаллиф масалага тўғри ёндошганлиги қайд этилди.

Вилоятда Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг «Бозорларнинг фаолиятини ва уларни бошқаришни тартибга солиш чора-тадбирлари тўғрисида»ги 82-сонли қарорининг бажарилиши ҳам ўрганиб чиқилди. Унинг натижалари вилоят ҳокимлигининг кенгайтирилган йиғилишида кўриб чиқилди. Вилоят ҳокимининг 1997 йил 23 августдаги 256-сонли қарори қабул қилинди. Унда Гулистон, Сирдарё, Бахт шаҳарлари, Оқолтин ва Сайҳунобод, Боёвут, Ш.Рашидов туман деҳқон бозорларида сотувчилар, деҳқонлар ва харидорлар учун етарли даражада қулай шароитлар яратилмаганлиги, улгуржи харид қилишга ихтисослашган бўлинмалар фаолияти талаб даражасида эмаслиги кўрсатилди.

Ундан ташқари, вилоят санитария-эпидемиология ва ветеринария ходимларининг масъулиятсизлиги, қатъиятсизлиги оқибатида бозорларнинг деярли барчасида санитария ҳолати, гўшт ва сут маҳсулотлари сотиш, ҳўл мева-сабзавотларни ювишни ташкиллаштириш ишлари талабга жавоб бермаслиги, мавжуд лабораторияларда керакли асбоблар етишмаслиги қайд этилди.

Бозорлар фаолиятини бошқаришда йўл қўйган жиддий камчиликлари учун Бахт шаҳар деҳқон бозори ҳиссадорлик жамиятининг раиси А.Садиев, Гулистон шаҳар ҳокимлиги бозорлар фаолиятини мувофиқлаштирувчи бўлимининг бошлиғи Д.Утаганов, шаҳар ветеринария бўлими мудири З.Ярашева, Марказий бозор ветлабораториясининг мудири Т.Салимов эгаллаб турган лавозимларидан озод қилинди.

Гулистон ва Сирдарё шаҳарлари деҳқон бозорлари ҳиссадорлик жамиятларининг раислари И.Асланов ва А.Абдураҳмоновга хайфсан эълон қилинди. Юқорида номлари келтирилган шаҳар ва туманлар ҳокимларига озиқ-овқат ва буюм бозорларини тартибга солиш, бозорларда савдони ташкил этиш, аҳолини қишлоқ хўжалик маҳсулотлари билан узлуксиз таъминлаш, соҳа кадрларини танлаш ва жой-жойига қўйишда жиддий камчиликларга йўл қўйилганлиги кўрсатиб ўтилди. Бозорлар ходимларининг жавобгарлигини кўриб чиқиш вазифаси юклатилди.

Бозор тизими раҳбарлари аттестациядан ўтказилди, вазифасига муносиб кўрилмаганларнинг ўрнига янги раҳбарлар тавсия қилинмоқда. Вилоят ветеринария инспекциясининг бошлиғи Р.Йўлдошев газетадаги танқидий мақоладан тўғри хулоса чиқаришга ваъда берди, мавжуд камчиликларни қисқа муддатларда тугатиш юзасидан чора-тадбирлар белгилади.

Вилоят ҳокимлиги мақолада қайд этилган нуқсонларни бартараф этиш, бунда раҳбарларнинг жавобгарлигини ошириш бўйича керакли чораларни кўрди.

Х.ЯНГИБОЕВ,
Сирдарё вилояти ҳокимининг биринчи ўринбосари

ИШЛАГАН ИМКОН ТОПАДИ

Мамлакатимиз мустақилликка эришгач, ҳамма соҳада буюк ўзгаришлар рўй бермоқда. Миллий қадриятларимиз тикланиб, маданиятимиз тобора юксалмоқда. Барча соҳада бўлгани каби касаба уюшма ташкилотлари фаолиятида ҳам туб ўзгаришлар бўлаяпти. Айниқса, бошланғич касаба уюшма ташкилотлари фаолиятини яхшилашга алоҳида эътибор берилаётир.

Касаба уюшма қўмиталарининг ўз ўрни ва мавқеи юзасидан аниқ фикр ва мулоҳазалар билдирмоқда. Хўш, амалда касаба уюшма ташкилотлари фаолиятида ўзгариш бўлаяптими? Бўлаяпти, албатта. Биз яқинда Қашқадарё вилояти, Қамаши туманидаги Гагарин номли жамоа-ширкат хўжалигида бўлганимизда бунинг яққол гувоҳи бўлдик. Хўжалик касаба уюшма қўмитаси раиси Мамат Раҳмонқулов чиндан ҳам ўз ишининг фидойиси экан. Чунки, у билан мулоқотда бўлганимизда ўзи меҳнат қилаётган ташкилот ва ҳаётдаги иқтисодий қийинчиликлар ҳақида бир оғиз ҳам нолиб гапирмади. Аксинча у баҳона эмас, ишлаган имкон топади деди.

- Хўжалигимиз ташкил топганига бу йил роппа-роса 25 йил тўлади,- дейди Мамат Раҳмонқулов биз билан суҳбатда.- Тўғри, шу ўтган даврда бир неча хўжалик раҳбарлари алмашди. Мен ҳам хўжалик касаба уюшма қўмитасининг бешинчи етакчисиман. Қарийб 8 йил бўляпти. Бироқ иш фаолиятимдан нолимайман. Қўмитанинг иш кўлами кенг. Унинг аралашмайдиган соҳаси йўқ. Фақаттина қўмита етакчиси ўз функциясини, ишни тўғри ташкил этишни яхши билиши шарт. Шундагина ташкилотнинг ўрни, мавқеи бўлади. Қисқаси, ҳаммаси ўзимизга боғлиқ. Гоҳида ҳамкасбларим ишлари юришмаётганлигидан нолиб қолишади. Мен бунга сира қўшилмайман. Ўзлари айбдор. Ишни ташкил этаолмайдилар. Бу билан мен ундоқман, мен бундоқман, деб мақтанмоқчи эмасман. Фақат бир нарсани айтмоқчиман. Касаба уюшма қўмитаси раиси сифатида фаолият кўрсатиш ҳар кимнинг ўзига боғлиқ. Фахрланиб ишласа бўлади.

Тўғри, 1994 йилда касаба уюшма қўмиталари фаолиятида бурилиш бўлди. Балким, тўғридир, балким нотўғри. Вилоят деҳқончилик-саноати мажмуи ходимлари касаба уюшма қўмитасининг қарори билан хўжалик касаба уюшма қўмиталарининг ҳисоб рақами ёпилиб, марказлаштирилди. Очиғини айтганда биз 0,15, 0,2 фоизли тушумлардан мутлақо фойдаланаолмай қолдик. Меҳнат илғорларини рағбатлантириш учун ҳатто маблағ топаолмай қолган кунларимиз ҳам бўлди. Чунки, фақат хўжалик раҳбари рухсат ёки моддий ёрдам берганида бу тадбирларни ўтказдик. Мана яқинда бу муаммонинг ҳам олди олинди. Деҳқончилик-саноат мажмуи ходимлари касаба уюшмалари вилоят қўмитасининг пленумида ҳисоб-рақам очишга яна рухсат берилди. Бу билан айтмоқчиманки, ҳаёт ривожланишда. Қотиб қолган эмас. Орадан икки-уч йил ўтмас, кўрилган чора-тадбир ўз исботини топмади. Яна ўша тажриба йўлга қўйилди. Ҳисоб-рақам ўзимизда бўлгандан сўнг аҳолини ижтимоий жиҳатдан янада яхшироқ ҳимоялаш имкони бўлади. хуллас, давр талабидан келиб чиқиб, иш юритмоқ даркор.

- Маматжон, касаба уюшма ҳаётида яна қанақа муҳим вазифа турибди?

- Қилиниши керак бўлган вазифалар жуда кўп. Фақат режали ишлаганда буларнинг ҳаммасига улгуриш мумкин. Маълумки, бир йилдан буён касаба уюшма аъзоларининг аъзолик билетларини алмаштириш ҳақида жиддий киришилмоқда. Аллақачон бошланиб ҳам кетди. Қўмитамиз ҳисобида 1110 нафар касаба уюшма аъзоси туради. Ушаларнинг ҳаммасига янги ҳужжат берилиши шарт. Биз бу ишни дастлаб мактаб ўқувчиларидан бошладик. Шу йил 11-синфни битирувчи 56 ёшга касаба уюшма қўмитасининг янги билетларини тантанали равишда топширдик. Айни пайтда бу муҳим ишни қизғин давом эттираяпмиз.

- Узингизга маълум, ҳозир ҳамма жойда бўлгани каби хўжалигингизда пахта йиғим-терими авжга чиққан. Қўмита етакчиси сифатида қанақа тадбирларни амалга ошираяпсиз?

- Хўжалигимиз иқтисодиётида пахтачилик асосий тармоқ ҳисобланади. Бу йил 1500 гектар майдонга деҳқончилик қилинди. Режа ҳам юқори. Давлатга 3300 тонна «оқ олтин» топширишга бел боғланган. Бунга осонликча эришиб бўлмайди. Ҳозир

Касабақўм: бугун у қандай бўлиши керак?

айни терим палласи. Касаба уюшма қўмитаси ҳам қараб тургани йўқ. Уз тадбиримизни ишлаб чиққанмиз. Бундан ташқари хўжалик билан йил бошида ўзаро келишув шартномасини тузганмиз. Ишни ўша шартнома ва ҳозирда белгилаган тадбирларимиз асосида ташкил этаяпмиз. Меҳнатни тўғри ташкил этиш, терим қатнашчиларини рағбатлантириш, уларга керакли шарт-шароит яратиб берилишини таъминлаш, иш ҳақини ўз вақтида тўланишини таъминлаш каби масалалар бизнинг зиммамизга юклатилган. Буни ягона вазифамиз деб билиб, назоратни сира бўшаштирганимиз йўқ. Хўжалигимизда 27 та пахтачилик бригадаси бўлиб, уларнинг ҳаммасида дала шийпони мавжуд. Биз ўша дала шийпонларида терим қатнашчиларининг унумли меҳнатдан сўнг мириқиб дам олиб, ҳордиқ чиқаришларини таъминлаш учун курашаяпмиз. Хўжалик раҳбари, қишлоқ хўжалик фанлари номзоди Жаббор Расулов бу ишда бизга кўмак бераётир. Бундан ташқари, 15 та бригада даласида ҳашарчи ишлаяпти. Шу кунларда уларнинг сони 1000 кишига етди. Ҳашарчиларга шароит яратиб бериш, уларга маданий-маиший хизмат кўрсатиш соҳасида ҳам қатор тадбирларни амалга ошираяпмиз. Терим илғорлари ҳар ўн кунда хўжалик раҳбарияти ва хўжалик касаба уюшма қўмитаси томонидан рағбатлантириб борилмоқда. Амалга ошираётган бу тадбирларимиз хирмонимиз юксалишига сабаб бўлмоқда. Дастлаб давлатга пахта тайёрлаш режасининг 1,5-2 фоиз миқдорида «оқ олтин» етказиб берилган бўлса, айни пайтда бу рақамни 4,5-5 фоизга етказдик. Мақсадимиз бу соҳадаги режани 15 октябргача уддалашдан иборат.

Дарҳақиқат, хўжалик касаба уюшма қўмитаси раиси Мамат Раҳмонқулов айтганича бор. Бугунги кунда асосий эътибор даладаги мавжуд ҳосилни тезроқ саранжомлаб олишга қаратилган. Шу ўринда хўжалик касаба уюшма қўмитаси ҳам қутлуғ мақсад сари ташланаётган қадамга ўз ҳиссасини қўшаётганлиги қувонарли бир ҳолдир. Биз хўжаликдан қайтган куни далаларга терим машиналари олиб киритилди. Бундан чиқди, терим суръати янада кўтарилиб, бўлажак юксак хирмон юксалишига ишончимиз комилдир.

Аҳрор САМАРИДДИНОВ,
«Ишонч» мухбири

БИР ЕРДАН ИККИ ҲОСИЛ

Тасаввур қилинг: 10 сентябрда пахтадан асосий ҳосил йиғиштириб олиниб, ҳосилдан бўшаган майдонга иккинчи экин экилди. Худди шу муддатда Марҳамат тумани Умурзоқ Қорабоев номидаги жамоа хўжалигида 10 гектар майдондаги ҳосил йиғиштириб олиниб, ҳосил салмоғи гектар бошига 47 центнерданни ташкил этди. Одатда аввалги йилларда бу муддатда пахта теримига эндигина киришилган, энг илғор бригадаларда биринчи терим ниҳояланган, ҳосилнинг эса 20-30 фоизигина йиғиштириб олиниб, ҳали олдинда 2-3 теримлар турарди, шундан сўнггина режалар бажариларди. Утган йили шу вақтгача Марҳамат тумани бўйича атиги 30 фоиз пахта ҳосили йиғиштириб олинган экан. Ҳозиргача эса туман бўйича етиштирилган ҳосилнинг 70 фоизидан кўпроқ қисми йиғиб олинди.

Бундай муваффақиятнинг бош сабаби майдонга уруғнинг андижонликлар технологияси асосида, яъни плёнка остига экилганлигидир.

Шундай қилиб, мазкур 10 гектар майдондаги пахта ҳосили йиғиб олиниб, ер ғўзадан тозаланди ва шудгор қилиниб ўрнига дон экилди. Ҳозир бу майдонда майсалар бир текис униб чиқди.

РЕЖА ЮЗ — ЮЗ ЁРУҒ

Жаҳондаги энг шимолий ҳудудда пахтачилик билан шуғулланаётган Қорақалпоғистон Республикасида бу йил 310 минг тонна ҳосил йиғиштириб олиш ҳаракати қизғин паллага қадам қўйди. Умумхалқ ҳаракатининг олдинги сафида бораётган баъзи хўжаликлар маррага етиб ғалаба рапортига имзо чекишди.

Шунингдек, Амударё туманидаги асаларичиликка ихтисослашган «Амударё» жамоа хўжалиги 260 тонна, шу тумандаги «Наврўз» жамоа хўжалиги 150 тонна «оқ олтин» йиғиштириб олиб давлатга топширди ва катта даромадга эришди.

Йиллик режани бажариб, юзлари ёруғ бўлаётган пахтакорлар кун сайин кўпаймоқда.

Абду РАҲМОН,
«Ишонч» мухбири

Етти иқлим нафаси

Хитой Давлат Кенгашининг Раиси Ли Пэн Сянганда бўлиб ўтаётган Халқаро валюта фонди ва Жаҳон банки бошқарув кенгашларининг ялпи сессиясида иштирок этиб, нутқ сўзлади. Ли Пэн бир қатор мамлакатларнинг ўзга давлатлар тазйиқи ва мустамлакачилик сиёсатидан халос этилганликларини инсониятнинг XX асрдаги энг улкан ютуғи деб атади. Шунингдек, ХХР Давлат Кенгаши Раиси кўпгина мамлакатлар иқтисодий ривожланишидаги катта фарқлар ялпи тараққиётга салбий таъсир кўрсатаётганини алоҳида таъкидлади. Шунинг учун ҳам давлатлар ўртасидаги иқтисодий ҳамкорликларни янада кучайтиришга алоҳида эътибор бериш керак, деди Ли Пэн.

***

Нью-Йоркда давом этаётган БМТ Бош Ассамблеясининг 52-сессиясида кўплаб халқаро масалалар, тинчлик ва хавфсизлик муаммолари билан бир қаторда, Бирлашган Миллатлар Ташкилотини ислоҳ қилиш борасида ҳам баҳс-мунозаралар бўлмоқда. Ушбу масала юзасидан БМТ Бош котиби Кофи Аннан нутқ сўзлади. Унинг таъкидлашича, БМТнинг тубдан ислоҳ қилиниши ва унинг жаҳондаги нуфузини янада ошириш халқаро ҳамжамият олдида турган энг асосий вазифалардан биридир.

***

Ҳиндистон Республикаси мудофаа вазири Мулаям Сингх бошчилигидаги ҳарбий делегация октябрь ойида Москвага расмий ташриф буюради. Бу ҳақда Ҳиндистон Мудофаа вазирлиги матбуот маркази эълон қилди. Ушбу ташриф чоғида Россия билан Ҳиндистоннинг ҳарбий-техникавий ва мудофаа соҳаларидаги ҳамкорлигини кенгайтириш масалалари муҳокама этилади. Москва учрашувларида ҳинд мудофаа вазири Ҳиндистон томонидан Россия ҳарбий техникаларини харид қилиш борасида ҳам музокаралар олиб боради.

***

Деҳлида бўлиб ўтган матбуот анжуманида Ҳиндистон ички ишлар вазири Индражит Гупта Покистон Ҳиндистонга қарши хиёнаткорлик урушини олиб бормоқда, деб баёнот берди. Ҳиндистоннинг Жамну ва Кашмир штатида ҳамон қуролли тўқнашувлар давом этмоқда. Покистонлик экстремистлар ушбу штатни Ҳиндистондан тортиб олишга уринмоқдалар, деб айтди Индражит Гупта.

***

Фазодаги «Мир» орбитал станцияси экипажи Ердаги мутахассислар ёрдамида ишдан чиққан борт компьютерининг бир қисмини тузатишга муваффақ бўлдилар. Компьютернинг ўнта гиродин номли мосламалари тузатилди. Бу мосламалар станциянинг қуёш вақтига тўғриланган мувозанатини сақлаб туришга хизмат қилади. 28 сентябрь куни «Мир» станциясига АҚШнинг «Атлантис» фазо кемаси қўндирилиши керак. Бу кема орбитал станцияга янги компьютер олиб боради.

***

Брюсселдаги НАТО қароргоҳида бўлиб ўтган матбуот анжуманида Швеция Бош вазири Геран Перссон иштирок этиб, сўзга чиқди. У Швециянинг ҳарбий тузилмаларга аъзо бўлмаслиги аниқ эканлиги ҳақида баёнот берди. Швеция келгусида ҳам ҳеч қандай ҳарбий блокларга қўшилмаслик сиёсатини юритади, деди Геран Перссон.

***

Туркия пойтахти Анқарада «Идеф-97» номли халқаро кўргазмаси бўлиб утмоқда. Унда жаҳоннинг 30га яқин давлатларидан келган 150 фирма вакиллари иштирок этмоқдалар. Ҳарбий ва мудофаа техникалари ишлаб чиқарувчи ушбу фирмалар Анқара кўргазмасида энг замонавий ҳарбий самолётлар, вертолётлар, танклар ва бошқа техника намуналари намойиш этмоқдалар.

Жаҳон ахборот агентликлари хабарлари асосида.

Пахта терими даврида касаба уюшмалари

ПАХТАКОРЛАРГА КАМАРБАСТАЛИК

Мамлакатимиз иқтисодиётида пахта муҳим ўрин тутади. Уни ўз вақтида нес-нобуд қилмай йиғиштириб олиш шу куннинг муҳим вазифаси. Шу сабабдан туманлар хўжаликларида бўлганларингизда «ҳамма пахта теримига» деган шиорга тез-тез кўзингиз тушади.

Шундай долзарб паллада пахта йиғим-терими иштирокчиларини ҳам моддий, ҳам маънавий рағбатлантириб бориш муҳим аҳамиятга эга бўлмоқда. Бу борада Жиззах вилоят савдо, умумий овқатланиш, матлубот кооперацияси ва тадбиркорликнинг турли шакллари ходимлари, касаба уюшмаси қўмиталари бир мунча ижобий ишларни амалга оширишмоқда.

— Вилоятда етиштирилган пахта ҳосилини нес-нобудсиз қисқа муддатларда йиғиб-териб олаётганларга зарур шарт-шароит яратиш, меҳнатларини муҳофазалаш, тиббий аптечкалар ҳамда маҳсулотлар билан таъминлаш, дала шийпонларида керакли асбоб-анжомлар бўлишини таъминлаш, дам олиш шароитларини яхшилаш, республика вазирлар Маҳкамасининг «1997 йилда пахта йиғим-терими мавсумини ташкилий равишда ўтказиш чора-тадбирлари ҳақида»ги қарорини бажариш мақсадида режалар ва тадбирлар тузиб олганмиз, — дейди вилоят агросаноат мажмуи ходимлари касаба уюшма қўмитаси бўлим бошлиғи Т. Холматов — режа ва тадбир вилоят қишлоқ ва сув хўжалиги бошқармаси, «Камолот» жамғармасининг вилоят бўлими билан ҳамкорликда тайёрланган. Тадбирларимиз 8 пунктдан иборат бўлиб, унда пахтакорларга кўпгина ғамхўрликлар кўрсатиш ўз ифодасини топган.

РАҒБАТГА КЕНГ ЙЎЛ

Вилоятда хўжаликлар, механизаторлар ўртасида пахта йиғим-теримини сифатли ўтказиш бўйича иқтисодий мусобақа шартлари ҳам белгилаб олинган. Унда меҳнат аҳлини рағбатлантиришга алоҳида эътибор берилган. Жумладан, пахта териш машинасининг техник ҳолатини яхши сақлаган, пахтани тоза ва сифатли терган, мавсум давомида ёқилғи-мойлаш машиналари, эҳтиёт қисмларини тежаган, техника хавфсизлигига риоя қилган механизаторларга биринчи ўрин учун энг кам иш ҳақининг 10 баравари миқдорида пул, санаторийда даволаниш ва дам олиши учун бепул йўлланма, фахрий ёрлиқ берилади. Иккинчи ўрин учун энг кам иш ҳақининг 8 баравари миқдорида пул, санаторийга бепул йўлланма ва фахрий ёрлиқ, учинчи ўринни олганларга энг кам ойлик иш ҳақининг 5 баравари миқдорида пул ва санаторийга йўлланма берилади. Учинчи ўрин учун учта мукофот ажратилган.

Пахта йиғим-теримини уюшқоқлик билан ўтказиб, белгиланган ишлаб чиқариш режа ва топшириқларини бажарган, техника хавфсизлигини таъминлаган, йиғим-теримда қатнашганлар учун яхши дам олиш шароитларини яратган хўжаликларни ҳам муносиб рағбатлар кутмоқда

ХАРИДОРЛАР РАҲМАТ АЙТСА

Пахта терими қизғин бораётган шу кунларда уларга савдо хизмати кўрсатиш қандай ташкил этилган? Улар кундалик эҳтиёж моллари излаб шаҳарга қатнаб вақтини бой бермаяптими? Касаба уюшмалари бу даврда қандай фаолият кўрсатиши керак? Биз ана шу саволларга жавоб топиш учун вилоят савдо, умумий овқатланиш, матлубот кооперацияси ва тадбиркорликнинг турли шакллари ходимлари касаба уюшмаси қўмитаси раиси Турғун Кўчкиновга учрашдик.

— Бугун биз ҳам, савдо ходимлари ҳам пахтакорларга камарбастамиз, — дейди касабақўм раиси Т. Кўчкинов. — Мавсум бошланиши олдидан терим вақтида пахтакорларга савдо хизмати кўрсатиш юзасидан тадбирлар ва режалар тузиб олган эдик.

Вилоят матлубот кооперацияси ҳиссадорлик жамиятлари уюшмаси билан касабақўм ҳамкорликда тузган ўша тадбирларимизда ҳамма туман матлубот кооперацияси ҳиссадорлик жамиятларида 1997 йил пахта йиғим-терими мавсумида пахтакорларга, механизаторларга ва ҳашарчиларга савдо хизматини яна ҳам яхшилаш учун аниқ тадбирий чоралар белгилаш топширилган.

Пахта йиғим-терими мавсумида пахтакорларга, механизаторларга ва ҳашарчиларга савдо хизматини яхшилашни, уларни кундалик эҳтиёж моллар билан, иссиқ овқат, қишлоқ хўжалик маҳсулотлари ва нон билан таъминлашини ташкил қилиш ва назорат этиш учун ҳамма туман савдо ташкилотларида пахта штаблари тузилди. Пахтакорларга савдо қиладиган дўкон ва автодўконларнинг иш режими маҳаллий ҳокимият ва хўжалик раҳбарлари билан келишилган ҳолда белгиланди. Пахтакорларга 17 та кўчма ошхона, 480 ўринли 12 та ошхона, 21 та автодўкон узлуксиз хизмат қилаяпти. Нон ва нон маҳсулотлари ишлаб чиқариш корхоналарининг узлуксиз ишлаши таъминланмоқда.

Пахта йиғим-терими мавсумида пахтакорларни иссиқ кийим бош билан таъминлаш мақсадида 5 минг дона пахтали куртка, 4 минг дона бош кийим, 10 минг жуфт керза этик, 10 минг метр канопли газлама, 30 тонна хўжалик совуни ва бошқа маҳсулотлар ғамлаб қўйилган.

Белгиланган дўконларда 8 турдаги озиқ-овқат ва ноозиқ-овқат маҳсулотларнинг, нон ва нон маҳсулотларининг, салқин ичимликларнинг бўлиши таъмин этилмоқда.

Пахта терими олдидан вилоят бўйича ҳар бир механизаторга, пахта териш машинаси ҳайдовчисига бир халтадан ун, 5 килограммдан ўсимлик мойи, биттадан керза этик бепул тарқатиб чиқилди.

Туманлардаги касаба уюшма ташкилотлари меҳнат кишисига қулай дам олиш шароитини яратиш, дала шийпонларини жиҳозлаш, теримчилар ўртасида иқтисодий мусобақани ташкил этиш, жойларда меҳнат ва техника хавфсизлигини таъминлаш, пахтанинг тоза ва сифатли терилишини назорат қилиш, дўконларда озиқ-овқат ва ноозиқ-овқат маҳсулотларининг узлуксиз бўлишини таъминлаш бўйича иш олиб боришмоқда. Бундай камарбасталикдан пахтакорлар фақат наф кўрмоқда.

Алибой ЭРГАШЕВ,
«Ишонч» мухбири.

> *Кимки бир кўнгли бузуқ хотирин шод айлагай,*
> *Онча бўлғай, Каъба вайрон ўлса обод айлагай.*
> **А.Навоий**

Ижтимоий ҳимоя

ҲАМ ФАРЗ, ҲАМ ҚАРЗ

Узоқ йиллар хўжалик фермасида сут соғувчи бўлиб ишлаган, ҳозир эса ногирон бўлиб қолган Наврўз опа Холмирзаевага туман ижтимоий таъминот бўлими томонидан ногиронлар аравачаси берилган куни деҳқон—фермерлар уюшмаси бошқаруви вакиллари ҳам совға—салом билан бир кўнгил сўрагани опа хонадонига боришди.

— Раҳмат, ҳаммаларингизга минг раҳмат,— дея олди опа ҳаяжондан кўнгли тўлиб кетиб кўзига ёш қалққан ҳолда...

Ҳақиқатдан ҳам, инсон кўнгли жуда нозик. Уни олиш учун эса олтин тоғ ҳадя этиш шарт эмас, бир бора кўнгил учун кўнгил сўраб қўйилса ҳам етарли бўлади. Шунинг учун бўлса керак, аждодларимиз бизга меҳр—оқибатлиликдан сабоқ бўларли ўгит—пандлар қолдирганлар.

Гулистон туманидаги Алишер Навоий номли деҳқон—фермер хўжаликлари уюшмаси бошқаруви, касаба уюшма қўмитаси ҳам бу борада мунтазам иш олиб бораётир.

— Уюшмамиз меҳнат аҳли фаол ёратувчан меҳнат билан машғулдирлар,— дейди касаба уюшма қўмитаси раиси Ғойибназар Бердиёров.— Меҳнат кишиси ҳақида ғамхўрликка биз катта эътибор бермоқдамиз. Биз кўп йиллар хўжалик равнақи учун ҳисса қўшган, ҳозирда нафақа олаётган собиқ ҳамкасбларимизни ҳам, ҳаёт тақозоси билан бахтсиз ҳодиса ё касаллик туфайли ногирон бўлиб қолган ҳамқишлоқларимизни ҳам вақти—вақти билан йўқлаб, кўнгил сўраб турамиз. Байрамларда—ку эл қатори уларга ҳам кучимиз етганча совға—саломлар бериб турибмиз. Рўза ва Қурбон ҳайитларида ишлаётган меҳнат аҳли қатори уларга ҳам ўсимлик мойи ажратилди. Мустақиллик байрами арафасида ҳам уларни йўқладик. Масалан, ҳозирда кўзи ожиз бўлиб қолган собиқ сувчи Собир ота Жўраев, биринчи гуруҳ ногирони, жуда кўп йиллар механизатор бўлиб ишлаб, хўжаликка катта меҳнати сингган Холбўта ота Бердиёров кабилар шулар жумласидандир. Юқорида тилга олинган собиқ сут соғувчи Н.Холмирзаева ҳам қатордан қолгани йўқ.

— Йилнинг ўтган саккиз ойи давомида,— дейди уюшма бош ҳисобчиси Ҳабибулла Турсунов.— Ишловчилар ижтимоий муҳофазасига турли йўллар билан 1439 минг сўмлик натура ҳақи ва 1096 минг сўм ҳисобида пул маблағи сарфланди. Ишловчилар хоҳишига кўра уларнинг газ ва электр энергия учун тўловларини пул ўтказиш йўли билан тўлаб бердик. Бундан ташқари уларнинг суғурта тўловлари бўйича ҳам қарзларини вақтида узишларини таъминлаяпмиз. Демакки, деҳқон—фермер у ёки бу хизмат идораларидан қарз бўлиб қолмаслигини ҳис этиб, кўнгли тўқ ҳолда ишлайди. Ваҳоланки, қарзлар вақтида тўланмаса, пеня ҳисобига қайта чиқимга тушишлари аниқ.

Халқимизда «Мусибат ногаҳонда келади» деган гап бор. Биз бошига мусибат тушган хонадонларга маърака—маросимларни ўтказиш учун бир қоп гуруч, нон учун кетадиган етарли ун, ёғ ажратамиз. Масалан, яқинда собиқ колхоз аъзоси Бахмал Элтоева вафот этганда фахрийлардан Холиқул Элтоев хонадонига ана шундай ёрдам берилди.

Хўжалик ҳудуди унчалик катта эмас. Аммо шу йил давомида 20 дан ортиқ тўй маросимлари бўлиб ўтди. Кимдир қиз узатди, кимдир келин туширди, кимдир суннат тўйи қилди. Ана шу тўй ўтказган хонадонларга берган аризасига кўра 2 қопдан гуруч, 2 қопдан ун, 40 килограмм ўсимлик ёғи билан ёрдам кўрсатилди. Келин туширувчи хонадонларга эса 4 қоп ун, 4 қоп гуруч, ўсимлик мойи билан кўмаклашяпти.

— Аҳилликда гап кўп, дейишади. Уюшмадаги тўйда ҳам, маъракаларда ҳам бошқарув аъзолари раис Муҳиддин Эгамқулов раҳбарлигида доимо бош—қош бўлишади, мусибат тушган хонадонлардан илк бор кўнгил сўровчилар ҳам шулар бўлишади. Бунга мен кўп марта гувоҳ бўлганман,— дейди Чиноз туманидан бир хонадонга тўйга борган собиқ байналминал жангчи Мақсудали Маматмуродов. Бу холис кишининг берган баҳоси эди.

Ҳа, элга қайишиш, эл—юрт билан бирга нафас олиш — олижаноб фазилатдир. Бунга Алишер Навоий номли деҳқон—фермер уюшмаси раҳбарлари ҳам, касаба уюшмаси маҳаллий қўмитаси ҳам доимо амал қилиб келяптилар.

Ҳ.СУЛАЙМОНОВ

ЕРДАН СИЙЛОВ КЎРАЁТГАНЛАР

Музработлик Аҳмад ака Раҳматовдан оилавий деҳқон—фермер хўжалиги нима, унинг қандай афзалликлари бор, деб сўрасангиз чиройи очилиб кетади. Чунки у буни яхши билади, ташвишини ҳам, роҳат фойдасини ҳам баб—баравар татиб келаяпти. 93—йилдан бери оилавий деҳқон—фермер хўжалигига раҳбарлик қилади.

Бу мўъжазгина хўжаликнинг 14 гектар ери бор. Ўтган йилнинг кузагида 9 гектар майдонга «Добрая» навли буғдойдан экишган эди. Жамоа аъзолари қаттиқ туриб ишлашди, шунга яраша Худонинг ўзи об—ҳавосини ҳам, баракасини ҳам берди. Бу йил 9 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 55 центнердан дон олинди. 11 тонна ғаллани иш ҳақи сифатида хўжалик аъзоларининг ўзлари олишди.

— Орамизда бегона йўқ,— дейди Аҳмад ака,— етти киши ишлаймиз. Уч ўғлим, икки келиним, аёлим ва ўзим. Ихтиёримиздаги 14 гектар майдонни қўлдан келганча обод қилиб етибмиз. Беш гектар майдонга пахта ҳам экканмиз. Ҳозир эса пахта ҳосилини йиғиб—териб олишга бор куч—имкониятимизни қаратганмиз. Гектар бошига 35 центнердан пахта ҳосили оламиз деб аввал бошдан режа тузганмиз.

— Аҳмад ака, бу йилнинг сарҳисоби ҳали олдинда турибди. Оилангизнинг ўтган йилги деҳқончилиги ва агар сир бўлмаса қанча даромади бўлган эди? Шундан гапиринг,— сўраймиз у кишидан.

— Ўтган йилдами? Ўтган йили ёмон бўлмаган эди. 749 минг 600 сўм даромад қилгандик. Шу пулнинг 573 минг 400 сўми техника, сув, ўғит, ёқилғи ва бошқа шу кабиларга кетди. Соф иш ҳақи — даромадимиз эса 296 минг сўмни ташкил этди. Бу йилда ҳам насиб этса, ёмон бўлмас деб катта умидлар билан ишлаяпмиз. Бу йилги ғалланинг ўзидан юз минг сўм соф даромад чиқиб турибди. Менинг чамамда пахта ва ғалладан жами даромадимиз тахминан 970 минг сўм бўлади. Агар шу пулнинг 60 фоизи ҳар хил тўловларга кетган тақдирда ҳам, 400 минг сўми соф даромад сифатида қолади. Ким нима деса десин—у, лекин ишлаган одамни ер ҳеч маҳал қуруқ қолдирган эмас.

Дарвоқе, Аҳмад аканинг ўттиз сотих томорқаси ҳам бор. Бунинг ҳар бир қаричигача экин—текин қилишади. Ичида зироатнинг неча ўн хилидан бор. Яна мол ҳам боқишади.Хуллас, бу рўзғорга кийим—кечак, пойабзалдан бошқа нарса сотиб олинмас экан.

Албатта, Раҳматовлар хонадонига ўз—ўзидан қут—барака келаётгани йўқ. Оила аъзолари ниятни холис қилиб астойдил тер тўкишади. Тасарруфларидаги 14 гектар ерни ўн йил муддатга шартнома асосида қабул қилиб олишган. Агар шартномада кўрсатилган режани бир йил бажаришмаса, бўлди — ерни қўлларидан олиб қўйишади. Аҳмад ака ҳазил аралаш «бир томони шундан қўрқиб ҳам қаттиқ ишлаймиз. Бундан кейин ишёқмас, бекорчига кун йўққа ўхшайди», дейди.

Маҳмуд АБУЛФАЙЗ,
Сурхондарё вилояти.

ХАЛҚ ХИЗМАТИГА КАМАРБАСТА

Новвой. Энг қадимги касбларнинг бири. У кишидан катта маҳорат, юксак масъулият талаб этади. Яккасарой туманидаги «Умид-Нон-М» жамоа корхонаси цехларини бирма-бир айланиб, бу касб эгаларининг меҳнатини бироз кузатар экансиз, бунинг яна бир бор гувоҳи бўласиз. Кичик новвойхонанинг ташкил бўлганига икки йил бўлган бўлса-да, ўтган йиллар ичида дурустгина кўрсаткичларга эришилди. «Венклер» печининг қулайликлари, имкониятлари жуда кенг экан. Нон жуда сифатли пишади. Нон пишиб тайёр бўлгач, печ новвойни сигнал билан огоҳлантиради.

65 кишилик жамоа маъсулиятли вазифани кўнгилдагидек уддалаяпти. Шунинг учун ҳам аҳолидан кўплаб буюртмалар тушаяпти. Тўйларга патир нон ва оби-нон ёпиб беришаяпти. Нархи бозордагидан анча арзон. Шу туфайли буюртмачиларнинг кети узилмайди.

Т. ЭРХЎЖАЕВ.

Суратларда: наввой Наргис САРСЕНБОЕВА, — «Умид-нон-М» корхонаси дўконининг ташқи кўриниши.

Шукуҳ

ҲАМ ПАХТА, ҲАМ ПОМИДОР

Қамаши туманидаги Гагарин номли жамоа-ширкат хўжалигининг Ҳасан Хушвақтов бошлиқ бригадаси жамоаси бу йил 10 гектар майдонга пахта,10 гектар ерга эса помидор экишди. Айни пайтда иккала ҳосилни ҳам йиғиштириб олиш қизғин. Ҳозиргача эл дастурхонига 160 тонна помидор тортиқ этилди. Улар яна 40 тонна помидор етказиб беришни дилларига тугишган.

Пахта терими режаси ҳам қарийб 90 фоизга уддаланди. Теримда Фахриддин Абдусаломов, Нажмидин Жураев, Мукаррам Шодмоновлар тенгқурларига ўрнак бўлишмоқда. Яқин кунларда кўзланган марра эгалланади. Бунга шак-шубҳа йўқ. Чунки, бригада даласида ҳосил ниҳоятда мўл.

— Ҳосилдан бўшаган майдонларга дон экишни режалаштирганмиз, — дейди бригада етакчиси Х.Хушвақтов. — Бунинг учун ерларни ўз вақтида шудгор қиламиз. Имкониятларимиз етарли. Ерларимиз ҳам унумдор. Иккинчидан, бригадамиз иқтисодиёти мустаҳкамланади. Моддий манфаатдорлик ошади. Ишчи-хизматчиларни қанчалик ижтимоий ҳимоялсак, муваффақиятларимиз шунчалик мустаҳкамланади.

Ҳа, шароитдан, вазиятдан қуйингки, давр талабидан келиб чиқиб иш юритганга не етсин. Бригада жамоасининг бу хайрли ишлари албатта, ўз самарасини беради.

Аҳрор САМАРИДДИНОВ,
«Ишонч» мухбири

Бир шикоят изидан

ҲАҚИҚАТ ҚАРОР ТОПДИ

«Мен М.Қурбонов, Республика «Бизнес фонд»нинг Сурхондарё вилоят бошқармаси бошлиғи лавозимида 1996 йил март ойидан буён ишлаб келганман.

Республика «Бизнес фонд» бошқаруви раисининг (А.Юсупов) 1997 йил 3 июлдаги 51-К сонли буйруғига кўра «иш фаолиятида хато ва камчиликлари сабабли» деган асоссиз сабаблар билан эгаллаб турган лавозимимга нолойиқ деб топилдим ва 1997 йилнинг июлидан ишдан бўшатилдим. Бундан норозиман. Арзимни одилона ҳал қилишингизни, ҳуқуқимни ҳимоя қилишингизни сўрайман».

(Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси Кенгашининг фуқаролар қабулхонасига келган шикоят хатдан).

Муҳаммадюсуф Қурбоновнинг иши билан Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси Кенгаши ҳуқуқий бўлимининг ҳуқуқшунослари шуғулланишди. Хўш, М.Қурбонов нима сабабдан ишдан бўшатилган?

Мазкур иш билан танишиб чиқишда шу нарса маълум бўлдики, М.Қурбоновни ишдан бўшатиш учун асосий сабаб 1997 йил 4 июлида республика рўзномаларидан бирида чоп этилган мақола ҳамда Ўзбекистон радиоси орқали эълон қилинган эшиттириш бўлган. Газетада эълон қилинган мақола «Бизнес фонд» бошқарувининг 1997 йил 3 июлида ўтказилган деб расмийлаштирилган мажлисда кўриб чиқилган ва шу мажлисда М.Қурбоновни эгаллаб турган лавозимига нолойиқ деган сабаб билан бўшатиш ҳақида қарор қабул қилинган.Шу ўринда бу нарса кишини ажаблантиради:

Хўш, 3-4 июль куни Бошқарув мажлиси давом этиб, 4 июль куни Қурбонов Муҳаммадюсуфни иши қаноатланарли эмас деб қарор қабул қилинди, дейлик. Унда қандай қилиб бу қарор 3 июль куни чиқарилган буйруққа асос бўла олади? Бунинг устига газетадаги мақола ҳам 4 июль куни эълон қилинган. Бундан ташқари Ўзбекистон Республикаси «Бизнес фонд» Низоми ва Уставида таъкидланишича, Бошқарув раиси ва унинг ўринбосарлари штатлар рўйхатига мувофиқ ходимларни ишга қабул қилади ва бўшатади. Вилоят бошқармаси бошлиғи лавозими Республика «Бизнес фонд» штатлар рўйхатига киритилмаган. Кўриниб турибдики, фонд раиси М.Қурбоновга нисбатан иш берувчи ҳисобланмайди. Шунинг учун фонд раиси ўз буйруғи орқали М.Қурбоновни ишдан бўшатиш ҳуқуқига эга эмас. Юқоридаги Низомга мувофиқ бошқарма бошлиқларини фақат Бошқарув тайинлаши ёки озод этиши кўрсатилган. Бундан кўринадики, М.Қурбоновни ишдан бўшатишда Ўзбекистон Республикаси меҳнат қонунчилиги талаблари қўпол равишда бузилган. Чунончи, Ўзбекистон Республикаси «Меҳнат Кодекси»нинг 11-моддаси 2-қисми, 2-бандида иш берувчи ўз ташаббуси билан қўл остидаги ходимни бажараётган ишига нолойиқлиги туфайли ишдан бўшатишга ҳақли эканлиги кўрсатилган. Мазкур моддада ўз навбатида ишга нолойиқ бўлган шахснинг малакаси етарли эмаслиги фактлар билан асосланган бўлиши кераклиги таъкидланган. Лекин шунга қарамай, М.Қурбоновнинг малакаси етарли эмаслиги ҳақида бирор бир маълумот йўқлиги ҳам кишини ажаблантиради.

«Меҳнат Кодекси»нинг 100-моддасида иш берувчи меҳнат шартномасини бекор қилишдан илгари бу ҳақда ходимни тегишли муддатда огоҳлантириши зарурлиги айтиб ўтилган. Афсуски, М.Қурбонов вазифасидан бўшатилаётганда қонуннинг бу талаби ҳам бажарилмаган.

Сурхондарё вилояти ҳокимияти ва молия вазирлиги қошидаги назорат тафтиш бошқармасининг нуфузли комиссияси бу масала юзасидан текширув ўтказган. Мақолада кўрсатилган ҳолатлар ўз тасдиғини топмаган.

Бу иш Тошкент шаҳар Чилонзор туман судида судья Г.Мелиев раислигида кўриб чиқилди. Суд М.Қурбоновни ишдан бўшатишда Ўзбекистон Республикаси меҳнат қонунчилиги талаблари қўпол равишда бузилган деб топди. Маҳаммадюсуф Қурбоновни Ўзбекистон Республикаси «Бизнес фонд» Сурхондарё вилоят бошқармаси бошлиғи лавозимига қайта тиклаш, унга нисбатан интизомий жазо чоралари қўллаш ҳақидаги буйруқларни бекор қилиш, мажбурий қолдирган иш кунлари учун республика «Бизнес фонд»дан ўртача ойлик иш ҳақи, етказилган маънавий зарар учун 20 минг сўм ундириб бериш ҳақида қарор чиқарди.

Юқоридаги суддан ҳуқуқшунослар, мутасаддилар тегишли хулоса чиқарадилар деб ўйлаймиз.

Х.ПРИМҚУЛОВ,
Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси Кенгашининг ҳуқуқий бўлими мудири.
Н.РАФИҚОВ,
«Ишонч»нинг жамоатчи мухбири

САККИЗ ИШ КУНИДА

Тошлоқ туманидаги Шерматов номли жамоа хўжалик ижарачи пахтакорлари пахта тайёрлаш йиллик режаларини Фарғона вилоятида биринчилардан бўлиб бажарганликлари ҳақида ғалаба рапортларига имзо чекдилар. Жамоа хўжалигиинг 16-бригадасидаги ижарачи Ойимтожи Мўйдинова 1,5 гектар чўл ердан 3810 килограмм пахта териб топшириб, шартнома режаси бажарилгани ҳақида рапорт берди. Шу бригаданинг яна бир ижарачиси Хавохон Маматова ҳам 1,5 гектар майдондан гектар бошига 25,5 центнердан ҳосил топшириб, шартнома режасини бажарди. Мазкур бригаданинг Турсунали Абдураҳмонов бошлиқ ижарачи звеноси ҳам маррага етди. Звено пахтакорлари бир гектар майдондан биринчи теримдаёқ 2593 килограмм пахта топшириб зафар қучдилар.

Куни кеча шу хўжаликнинг Марказий Фарғона ерларида деҳқончилик қилаётган Мўйдинжон Мўминов етакчилик қилаётган бригада заршунослари ҳам пахта тайёрлаш йиллик режасини саккиз иш кунида бажарганликлари ҳақида ғалаба рапортига имзо чекдилар.

Бу илғор жамоа аъзолари 70 гектар ернинг ҳар гектаридан биринчи теримдаёқ 25 центнердан жами давлатга 175 тонна юқори навли пахта сотиб, йиллик режасини нафақат Тошлоқ туманида, балки Фарғона вилоятида ҳам биринчилар қатори шараф билан ўринладилар. Бундай меҳнат ғалабасини қўлга киритишда Ҳанифахон Йўлдошева, Манзурахон Эргашева, Маҳлиёхон Аҳмедова, Ҳамидахон Рузматова каби ўнлаб илғор теримчиларнинг ҳиссалари катта бўлди.

Аҳмаджон ТЎХТАСИНОВ,
«Ишонч» мухбири

«Ишонч» мақолалари изидан

«ШАҲРИМИЗ ОЗОДА БЎЛАДИМИ?»

«Ишонч» газетасининг 1997 йил 14 августда чоп этилган «Шаҳримиз озода бўладими?» мақоласи Тошкент шаҳар ободонлаштириш Бош бошқармаси томонидан кўриб чиқилди. Унда шаҳар ободонлаштириш бошқармасига қарашли корхона ва ташкилотлар раҳбарлари қатнашдилар ва уларга тегишли топшириқлар берилди.

Мақола муаллифи кўтарган муаммолар долзарб ва ўринли деб топилди.

Ҳақиқатдан ҳам шаҳримизнинг кўпгина кўча ва хиёбонларини супурувчи фаррошлар ўз ишларини аҳолининг асосий қисми ишга бораётган пайтгача давом эттиришади. Албатта бу ҳол аҳолининг ўринли шикоятларига сабаб бўлмоқда. Бунинг асосий сабаби фаррошларнинг етишмаслигидир.

Фаррошлик касбининг обрўси пастлиги, бу оғир қўл меҳнати учун кам иш ҳақи белгиланганлиги туфайли кўп жойларда фаррошлар штати тўлиқ жамланмаган. Шунинг учун штатда мавжуд бўлган фаррошларга 1,5-2,0 баробар кўп ҳудудлар бириктирилган. Албатта улар кенгайтирилган ҳудудларни супириш-сидириш ишларини белгиланган вақтда туғаллайолмаётирлар. Уларнинг меҳнатини механизациялаштириш масаласи ҳозирча ҳал этилмаган.

Тошкент шаҳрини ободонлаштириш ва тозалигини таъминлаш қоидаларига асосан кўча ва майдонларда писта ва шунга ўхшаш маҳсулотлар билан савдо қилиш таъқиқланган. Шунга қарамасдан бу қоидалар айрим шахслар томонидан бузилмоқда. Албатта бу ҳолга санитария-эпидемиология ва милиция ходимлари эътиборини кучайтиришлари керак.

Мақола муаллифи қайд этганидек, бир неча йиллаб илгари шаҳримизнинг кўпгина гавжум жойларида ичимлик суви учун кичик фавворалар ўрнатилган эди. Аммо улар халқ мулкига панжа орасидан қарайдиган айрим шахслар томонидан бузилиб яксон қилинди. Қисқаси, эътиборсизлик туфайли улар йўқ қилинди. Албатта бу фавворалар тикланиши шарт.

Шаҳримизда чиқинди ташувчи автомашиналар ва бу чиқиндиларни тўплаш учун мўлжалланган темир қутилар етишмаслиги туфайли тўпланган чиқиндилар мунтазам олиб кетилмаётир. Бу ҳолларга барҳам бериш мақсадида ҳозирги кунларда Тошкент шаҳар ҳокимияти шаҳримизга қўшимча 200 дона чиқинди ташувчи автомашина харид қилиш ва 20 минг дона темир қутилар ясаб ўрнатиш масалаларини ҳал қилмоқда. Бундан ташқари, Жаҳон ва Европа ривожланиш ва тикланиш Банклари билан биргаликда, Тошкент шаҳар санитар тозалаш тизимини тиклаш лойиҳаси ишлаб чиқилган. Лойиҳани амалга ошириш учун керакли маблағларни жалб қилиш масалалари ҳал қилинмоқда. Албатта бу тардбирлар амалга оширилиши билан шаҳримиз янада озода ва шинам бўлиши муқаррар.

Ободонлаштириш, кўкаламзорлаштириш ва санитар тозаликни таъминлаш қоидаларига асосан, шаҳримизда фаолият кўрсатувчи ҳар бир корхона ва ташкилотларга туташ ҳудудлардаги ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш иншоотларини саранжом-саришта ҳолда сақлаш вазифаси, шу корхона ва ташкилотлар зиммасига юклатилган. Афсуски, мақолада қайд этилганидек, кўпгина корхона ва ташкилотлар бу вазифани кўнгилдагидек бажармаётирлар. Бунга биз янада эътиборни кучайтиришимиз керак.

Мақола муаллифи киритган таклиф ва мулоҳазалар албатта эътиборга олинади. Шаҳримиз озода, саранжом ва кўркам бўлиши учун барчамиз бир жон, бир тан бўлиб ҳаракат қилмоғимиз кераклиги ҳақидаги фикрга тўлиқ қўшиламиз.

Ғ.РУСТАМОВ,
Тошкент шаҳар ободонлаштириш Бош бошқармаси бошқарувчисининг ўринбосари

Касаба уюшмаларида

ДЕҲҚОНГА ЭЪТИБОР

Инсон қаерда, қайси касбда ишламасин, бахтли ҳаёт кечириши керак. Бунга шак-шубҳасиз, ўзининг меҳнати билан эришади. Шу кунларда касаба уюшма аъзоларимиз билан деҳқонларимизнинг пешона тери эвазига етиштирилган пахта ҳосилини нес-нобуд қилмай йиғиштириб олиш ҳаракатида бўлаяпмиз. Касаба уюшма қўмитаси етакчиси сифатида пахтакорларнинг ишига яраша ҳақ тўланишини таъминлаш, уларга етарли шарт-шароитлар яратиб бериш, теримчилар ўртасида ўзаро беллашувларни уюштириш каби ишларда бош-қош бўлаётирман.

Хўжалигимизда аҳолининг яшаш шароитларини яхшилаш, ободонлаштириш, маданий-маиший хизмат кўрсатиш ишларига йилдан йилга эътибор кучайтирилмоқда. Ҳаммом, болалар боғчаси, клуб, кутубхона, сартарошхона мунтазам ишлаб турибди. Қишлоқларимиз газлаштирилмоқда. Мисол учун Сардоба қишлоғи хонадонлари табиий газдан тўлиқ фойдаланишмоқда. Қолган қишлоқларимизга эса газ қувурлари тортилган, ҳадемай улар ҳам ишга тушиши керак.

Маълумки, меҳнаткашларнинг оиласида ижтимоий масалалари, муаммолари ижобий ҳал этилган бўлса, улардан юқори самарали меҳнат натижаларини кутса бўлади. Бошлангич ташкилотимиз ана шу хусусиятни доимо диққат марказида тутади.

Асадулла ҲАСАНОВ,
Муборак туманидаги «Гулистон» жамоа-ширкат хўжалиги касаба уюшма қўмитаси раиси

Фаридиддин АТТОР

АЁЛ ИШҚИ

Подшонинг гўзал бир ўғли бор эди. Шаҳзода ҳақиқатдан ҳам келишган, сўлим йигит бўлиб вояга етган, халқ унинг ой юзига қарашдан истиҳола қиларди. Гўё уни дунёнинг бир мўъжизаси дейсиз: икки қоши камондай, кўзи, киприклари минг қалбни вайрон қилар, қарашлари одамни оҳангрободай ўзига сеҳрлаб қўярди. Табассум қилса, дурдай терилган тишлари кўринар, лаъл лабларининг хушоби неча мубталоларни масту беҳуш айлаганди. Шаҳзода гўзал бўлиш билан бирга мард ва жасур, ориятли ва мағрур ҳам эди. Бир хотин шу гўзал йигитга ошиқ бўлиб қолди. Кўнгли эзилиб, кўзларидан қонли ёшлар оқизди. Йигит фироқида барча нарсани, қариндош уруғ, балки дунёни ҳам унутиб, дарвеш қаландар бўлди. Бечора хотин шаҳзоданинг йўлини туну кун пойлар, агар шаҳзода йўлга чиқса, отининг оёқларини қучоқлаб ўпар, тупроқдаги изларини кўзига суртарди. Ёши шашқатор оқиб, ошиқона нола чекарди. Пана-панадан шаҳзодага боқар, дийдорига тўймасди. Агар шаҳзода юрса шаҳарда бўлар, боғу саҳрога чиқса орқасидан саҳрога чиқар, изма-из таъқиб этиб борарди. Тунлари унинг ёдида ухламай чиқар, атрофдагиларга ҳам уйқу бермай, фарёд чекарди.

Одамлар бу ҳолни кўриб ҳайрон қолардилар, гап сўз тарқалиб, бора-бора бутун шаҳарга овоза бўлди. Иш шу даражага етдики охири шаҳзода номус қилиб, аёлдан қандай қутулишнинг иложини тополмай, отасига шикоят этди. Подшо хотинни тутиб келтиришни буюрди. Уни тутиб келтирдилар. Подшо уни кўриб, бадтар ғазабланди ва сочларини отнинг оёқларига боғлаб, эзғилаб ўлдиришга ҳукм этди. Бу воқеани кўргани одамлар тўда-тўда бўлишиб, далага чиқдилар. Ҳамма нарса тахт қилиб қўйилди. Хотинни олиб келдилар, Шоҳ тахтга ўтирди. Шунда хотин ўлими олдидан подшоҳга мурожаат қилиб, агар шоҳим изн берсалар, бир ҳожатим бор, деб сўз қотди таъзим ила. Шоҳ деди:

Одамийлик сабоқлари

— Агар истагинг жонингни сақлаш бўлса, рози бўлмасман, чунки қасдим сенинг жонингни олишдир, агар сочимдан тортиб сазойи қилма деб илтимос қилмоқчи бўлсанг, бу ҳам ўтмайди, чунки шу узун сочларингга ўралиб жон беришингни кўрмоқчиман, магар отга боғламасдан ўлдиришни хоҳларсан, бу ҳам рад этилажак, чунки отнинг туёғини ўпишни хуш кўрганингнинг мукофоти бу. Бундан бошқа қандай илтимосинг бор? Ёки бир муҳлат омонлик тиларсан? Бир сония ҳам омонлик бермагайман. Ёки шаҳзодани кўрмоқ тиларсан, лекин унинг юзини энди ҳеч ҳам кўролмайсан.

Хотин айтди:

— Жонимни сақлашни истамасман, жоним энди менга керак эмас. Бир лаҳза омонлик ҳам тиламайман, ундан айрилиб омонликда яшаш ўлимдан оғир. Сочимдан судратиб, отнинг оёқлари остида эзғилаб ўлдирмоқчи экансан, ихтиёринг, буни қилма деб илтимос қилмайман. Аммо эй саховатли шоҳ, сен айтгин ушбу талаблардан бошқа бир талабим бор.

Шоҳ айтди:

— Сўзла, бундан бошқа яна не ҳожатинг бор? Агар мен айтган талаблардан бошқа талаб-ҳожатинг бўлса, муқаррар бу талабингни бажарурман.

Хотин айтди:

— Эй саховатли ва шарофатли шоҳ, бу кун мени от оёқларига боғлаб судратишга ҳукм қилган экансан, ҳожатим — илтимосим сендан шуки, сочимни шаҳзоданинг оти оёқларига боғлаб қўй. Токи бу ишни у қилсин, унинг оти оёқлари остида эзилай, танимни судраб роҳатлансин. Мен унинг қурбони бўлай ва абадий умр топай. Ҳа, агар маъшуқ томонидан ўлдирилсам, ишқ нуридан руҳим арши аълода бўлади. Бир ожиз хотинман, ҳушим ўзимда эмас, бағримда лахта-лахта қон, тирикманми ўликманми-билмайман.

Парвардигор подшонинг кўнглига раҳм солди, кўнгли эзилиб кетди. Хотинни авф этди, унинг сидқу ёнишлари, покиза муҳаббати, илоҳий ишқи подшонинг қалбини юмшаттан эди. Подшо хотинни ўз саройига олиб борди, ўғлига ҳамроҳ этди. Бу ишқ боқий ва ҳақиқийдир, буни ўрган, эй фарзанд.

Иззат АҲМЕДОВ тайёрлади.

Бобожон, сизга мана бу эртакни ўқиб берайми...

ИБН СИНО САБОҚЛАРИ

Совуқдан ёрилганга

САФАРЖОЛ-БЕҲИ, ҲАЙВА

Беҳи терни тўхтатади. Унинг ёғи совуқдан ёрилганга фойда қилади.

Учуққа фойдаси

Ёғи учуққа жуда фойда қилади.

Кел яраларга

Ёғи кел яраларида ишлатилади.

Кўздаги шишларга

Қурга кўмиб пиширилганини кўздаги иссиқ шишларга қўйилади.

Астмага фойдаси

Сиқиб олинган суви «тикка нафас олиш» ва астмада фойдалидир.

Қон туфлашни тўхтатади

У қон туфлашни ҳам тўхтатади.

Томоқ қирилишида

Уруғи эса томоқ қирилишида фойда қилади ва ўпка пайини юмшатади.

Иссиқ шишлар давоси

ИНАБ УС-САЪЛАБ-ИТУЗУМ

Итузум ички ва ташқи иссиқ шишларнинг ҳаммасига ҳам қўйиб боғлаш учун яхши. Ички иссиқ шишларга қарши унинг сувини ичилади.

Жинниликни келиб чиқаради

Итузумдан ортиқ ичилса жинниликнинг келиб чиқишига сабабчи бўлади.

Тилдаги шишларга фойдаси

Суви билан ғар-ғара қилинса, тилдаги шишларга фойда қилади.

Сийдикни ҳайдайди

Итузумнинг уруғи сийдикни ҳайдайди.

Ўлимга олиб боради

Итузумни миқдордан кўп ейилса ўлимга олиб боради.

Фақат қизлар ўқисин

ОҚ ЙЎЛ СИЗГА, ДИЛБАРИМ

Қошлари қалдирғочнинг қанотлари билан баҳслашувчи, кўзлари чўлпон юлдузидек чарақлаган, нигоҳлари ҳаёли маъсума дилбар келинчак.

Сиз икки кундирки, боғи эрам оғушидаги фариштасиз. Бундай унвонга ўзингизнинг хушхулқингиз, одобингиз, иффатингиз ҳамда пок қалбингиз билан эришдингиз.

Сизни бу муқаддас даргоҳга янгаларингиз, қўни-қўшнилар аниқроқи, сизни яхши билганлар тавсия қилишди.

Йигит билан учрашишга уларнинг қистовлари билан зўрға кўндингиз. Хайриятки, юлдузи юлдузингизга тўғри келди.

Ёр-ёр билан шу даргоҳнинг остонасига қадам қўйдингиз. Тушган хонадонингиз оила аъзоларини қувончи чексиз. Базм ҳам тугади. Икки тонг отди. Овсинингиз чой билан овқат киргизди. Таъзим бажо айлаб саломлашдингиз. Сизга опалик меҳри билан боқиб ичидан севинди. Қайинукаларингиз, қайинсингилларингиз, қўшни болалар, сизни кўриш иштиёқида эшикдан мўралади, чақириб ўпдингиз, қўлларига ўзингиз четларига тўр тўқиган чиройли рўмолчаларингиздан улашиб, улар билан танишдингиз

- Ие, нега хўрсиняпсиз азизам, зерикдингиз чоғи?

Бошингизни эгиб «ҳа» ишорасини қилдингиз. Сезиб турибман сизнинг чаққонгина, ихчамгина жуссангизда ғайратингиз жўшаётганини, атлас либосда бошингизга оқ рўмол ташлаб ҳовлига олиб чиқдик. Қизиқиб турганлар билан саломлашдингиз. Сўнг сизни ҳовли билан таништирган бўлдик. Ҳовлидаги ҳамма нарсаларни ўзингизники деб қабул қилдингизми? Оқилам!

... Сиз доносиз, кўпгина нарсаларни биласиз, қолганларини ҳаёт ўзи ўргатади.

Шундай бўлсада келгуси ҳаётингиз, бурчингиз, вазифаларингиз ҳақида озроқ гаплашсак.

... Қайнотангиз. Умид билан ўғил ўстириб, уни сизга посбонликка топширди. Маошларини тўплаб, иморат қурди, жиҳозлар харид қилди. Сиз учун саруполар сотиб олди. Муҳими, сиздай бокира қизни келин қилиб, орзулари ушалди. Шунинг учун у кишини иззат-ҳурматини жойига қўйинг. Қўлингиздан келган яхшиликларингизни аяманг. Энди бу киши ҳам дадангиздир. Дадангизга қандай меҳрибон бўлсангиз, бу кишига ҳам шундай ғамхўр ва мурувватли бўлинг.

...Қайнонангиз, иккинчи онангиз, у кишига самимий муносабатда бўлинг. Талабларини сидқидилдан бажаринг. Сўзларини жон қулогингиз билан тингланг. Сирдош ва яқин дўст тутинг. Ўзбошимчалик билан иш кўрманг. У кишининг маслаҳатлари билан иш қилсангиз сизга бўлган муҳаббатлари ортади. Сизни фарзандлари қатори кўриб асраб авайлайди.

... Қайноға ва қайинукаларингиз. Оғирингизни енгил қилувчи, ғамхўр ака-укаларингиздир. Қайнотангизни қандай ҳурмат қилсангиз, улар билан ҳам шундай муносабатда бўлинг.

...Қайнопа ва қайинсингилларингиз. Уларни туғишган опа-сингилларингиздек кўринг. Олди-берди қилиш жараёнида сахий ва қўли очиқ бўлинг. Улардан ёрдамингизни, меҳрингизни аяманг.

... Овсинларингиз ҳам опа-сингилларингиз кабидурлар. Сизларнинг муносабатларингиз қанчалик яхши бўлса, ака-укалар ҳам шунчалик иноқлашади. Қийинчиликларни бирга енгишади.

Келинлик бахтининг ойдин йўллари сизни эзгуликлар сари етакласин.

Оқ йўл Сизга, дилбарим!

Садоқат ФАЙЗИЕВА

Бизнинг суҳбат

НИКОҲГА БИР НИГОҲ

Оила- бамисоли дарахт. Оила дарахти фарзандларнинг баркамол униб-ўсиши учун ота ва она сув ва ҳаво каби ўта зарурдир. Мабодо ушбу икки омилнинг биридан жудо бўлинса, шубҳасиз, кемтиклик пайдо бўлади. Хўш, буни ҳаммамиз ҳам ўз вақтида тўғри англаб етаяпмизми? Минг афсуски, баъзи фуқароларимиз никоҳ, оила сингари муқаддас тушунчаларни ўткинчи ҳою-ҳавaслар, лоқайдлик, хиёнат, андишасизлик олдида хор этмоқдалар.

Мухбиримиз бугунги кунда тез-тез учраётган келишмовчиликлар ва уларни бартараф этишнинг қай тарзда бораётганлиги билан қизиқиб, Тошкент шаҳар Мирзо Улуғбек туман судида суҳбат уюштирди.

- Даъво аризаси билан келувчилар орасида ярашиб, қайта бирга яшаб кетаётганлбар кўпми?.. — дея мурожаат қилдик судья Муборак Отажоновага.

- Бундай аризаларнинг 80-90 фоизини рад қилиб, оилаларни имкон қадар сақлаб қолишга ҳаракат қиляпмиз. Ўзбекистон Республикаси Олий судининг 1996 йил 19 июлида бўлиб ўтган Пленумида «Ўзбекистон Республикаси судлари томонидан никоҳни бекор қилиш ҳақидаги ишларини кўришда қонунларни қўллаш амалиёти тўғрисида»ги қарорида ҳам иложи борича оилаларни қайта тиклаш чораларини қўллаш хусусида йўлланма берилган. Шунга асосланиб, судьяларимиз ушбу тоифадаги ишларни кўпроқ сайёр суд мажлисида кўрмоқдалар. Ўзим раислигимда ҳам бир қанча сайёр суд мажлислари ўтказилди.

- Муборак опа, яқинда шундай бир ҳодисани эшитдим, янги турмуш қурган эр-хотин ўртасида 1-2 йил ўтар-ўтмас совуқчилик тушган, сабаби эр ичиш, наша чекиш ва хиёнат йўлига муккасидан кетиб, аёлини ҳақоратлаш, ҳатто уриш-тепишни одат қилиб олган. Бора-бора умр йўлдошига ўлдираман, деб дўқ қилишни бошлаган. Аёлнинг бундай эр билан ажрашишдан бошқа чораси қолмаган, аммо никоҳни бекор қилиш тўғрисида судга ариза бермоқчи бўлганида, кимлардир унга бунинг учун судга фалон сўм пул тўлашинг керак, дейишган. У икки боласи (иккинчиси ҳали эмизикли) билан ишлаёлмайди, эри эса ажралишни ҳаёлига ҳам келтирмайди. Бундай аросатда қолган аёллар қандай йўл тутмоқлари керак?

- Ёш болалари билан қолган аёлларни боши берк кўчадан олиб чиқишда аввало маҳалла қўмиталари фаол иштирок этмоқлари, уларнинг фидойиликлари зарур бўлади. Қолаверса, ҳуқуқни ҳимоя қилиш органлари, ички ишлар бошқармаси, суд ходимлари ҳам жойларга чиқиб профилактик тадбирлар ўтказишлари лозим.

Энди судга ариза берилганда тўланадиган давлат божига келсак, ҳозирги пайтда судга мурожаат қилиш учун 375 сўм тўланади. Оиланинг бузилишига сабабчи бўлган томондан ҳам қўшимча давлат божи ундирилади. Бу ҳам энг кам ойлик маошининг 1,5 дан 3 баробаригача бўлган миқдордан ошмаслиги лозим.

- Баъзан никоҳи бузилган оиладаги эрнинг тайинли ишхонаси бўлмайди, аёл болаларига алимент ундиролмай сарсон бўлиб юради, шундай аёлларга қандай маслаҳат берасиз?

- Ёш болалари фойдасига нафақа тўлаш борасида шуни айтиш мумкинки, ҳеч қаерда ишламайдиган эркаклар суд ижрочилари томонидан назоратда бўлишади, ишга жойлаштириш чоралари кўрилади. Бирор жойга ишга жойлашишдан бош тортганларга нисбатан жиноят кодексининг маълум моддаси билан жиноий жазо чоралари кўзда тутилган. Аёллар боласи учун олган нафақадан ташқари, бола бир ярим ёшга етгунча яна қўшимча моддий ёрдам ундириш ҳуқуқига ҳам эга.

- Никоҳни бекор қилгандан сўнг икки томоннинг мол-мулкини ажрим қилишда келиб чиқадиган низолар ва уларни бартараф қилиш тўғрисида ҳам тўхталиб ўтсангиз.

- Бундай келишмовчиликлар ҳуқуқий билимга эга бўлмаган шахслар томонидан содир этилади. Эркак ва аёлнинг никоҳгача бўлган мол-мулки, никоҳ пайтида қилинган совғалар (агар совғалар шахсий буюм бўлса) шахсий мол-мулк ҳисобланади. Никоҳ пайтида ва ундан кейин олинган ҳар қандай умумий ишлатилувчи буюмлар умумий мулк ҳисобланиб, ажрим пайтида тенг тақсимланади. Бундай тоифадаги суд жараёнлари анча мураккаб бўлиб, судьяларимиздан сабр-тоқат, адолатпарварлик талаб қилади. Масалан, бизга мурожаат қилган Моҳира Саидбоевага нисбатан даъво аризасида турар-жойга киритиб қўйиш сўралган. Келин бўлмиш даъвогар икки йил олдин оғир маънавий шароитга чидай олмай куёвнинг уйидан чиқиб кетган. Ўзбекистон Республикасининг турар-жой тўғрисидаги кодексининг 67-68 моддаларига кўра, даъвогар чиқиб кетгандан сўнг 6 ой ичида мурожаат қилиши лозим эди. Чунки у куёвнинг уйида турар-жойга нисбатан мулкдор эмас, фақат фойдаланувчи ҳисобланади. У 6 ой шу уйда яшамаса, турар-жойга бўлган ҳуқуқини йўқотади. Шу боис М.Саидбоеванинг аризаси рад этилди. Яна бир нарсани таъкидлаш жоизки, ҳозирда мол-мулкни бўлиш тўғрисидаги ишлар нисбатан камайганлиги боис, бу ишлар маҳалла фаолларининг актив иштирокида судгача ҳал этилмоқда.

- Аёллар айби билан бузилаётган никоҳлар ҳам анчагина бўлса керак?- деган саволимизга суд раиси вазифасини бажарувчи, юридик фанлари номзоди, ҳуқуқшунос Тамара Тиллаева қуйидагича жавоб бердилар:

- Албатта, бундай ҳоллар асосан ўзига тўқ оилада бирор қийинчилик кўрмай яшаган қизларнинг камбағалроқ оилага тушиб, рўзғорнинг кам-кўсти-ю, оғир-енгилига кўниколмаслигидан, қолаверса, ҳали ҳаётни тўғри тушуниб улгурмаган 16-17 ёшдаги қизларни турмушга бериш натижасида келиб чиқяпти. Ёш келиннинг уқувсизлиги, калта ўйлаши янги оиланинг тезда барҳам топишига олиб келяпти.

- Аёлларнинг тижоратга аралашувини қандай баҳолайсиз?

- Худди мана шунинг натижасида болаларнинг тарбияси назоратсиз қоляпти, келажагимиз бўлмиш кўпчилик ўғил-қизлар билиб-билмай ёмон йўлларга кириб кетяпти.

Ажабланарлиси шундаки, эркаклар аёлларини савдо-сотиққа йўллаб, ўзлари боқимандa бўлиб қолмоқда. Шундай бўлгач, бозорма-бозор юриб савдога берилган аёл бу йўлдан қайтолмайди, унинг учун ўз аёллик вазифалари иккинчи даражали бўлиб қолади, қолаверса, у турли тоифадаги эркакларни кўради, улар билан мулоқотда бўлади ва баъзан хиёнат йўлига киришга мажбур ҳам бўлиб қолади. Бундай аёлларнинг эрлари «пешонаси деворга теккач» бизга мурожаат қилишади.

Йигитларга шуни эслатиб қўймоқчи эдимки, муқаддас китобимиз Қуръонда эркаклар ўз оилаларини моддий жиҳатдан тўла таъминлашлари шарт эканлиги кўрсатилган. Зеро, йигитнинг ор-номуси, ғурури мана шу билан белгиланади.

- Фуқароларимизнинг ҳуқуқий билимдонлигини ошириш учун нималар қилиш лозим?

- Бунинг учун аввало мактабда ҳуқуқий билим асосларини ўргатиш, ёш авлодни билимдан маданиятли қилиб тарбиялаш талаб этилади.

- Никоҳ масалаларига оид қандай таклиф киритган бўлардингиз?

- Менимча, никоҳ тузилаётган вақтда никоҳ шартномаси тузилиб, унда томонларнинг шартлари кўрсатилиши керак. Келажакда томонлардан бири шу шартларни бажармаса, иккинчи томоннинг судга мурожаат қилиш ҳуқуқи кўрсатилса, мақсадга мувофиқ бўларди.

- Мазмунли суҳбатларингиз учун ташаккур.

Шаҳзода ҲАКИМОВА

ОИЛА ДАВРАСИДА

Руҳшунос ҳузурида

ҚАЛБИНГИЗ ЯРАЛАНГАНДА...

Биз яшаётган бу олам сир-синоатга, ташвишу қувончларга тўла. Кимнидир қаттиқ севиб қолсангизу, вақт ўтиши билан ўрталарингизда совуқчилик пайдо бўлиб (илло ундай бўлмасин) севгилингизни йўқотиб қўйишингиз мумкин. Севган кишисини йўқотиш, турмуш ўртоғидан ажралиш инсон учун катта зарба бўлиши мумкин. Лекин бу ҳаёт тугади дегани эмас. Агар сизнинг юрагингиздаги муҳаббат ришталари узилган, қалбингиз яраланган бўлса нима қилиш керак? ёки нима қилмаслик керак?

НИМА ҚИЛИШ КЕРАК?

- Ҳаёт фақат шундан иборат деган фикрдан қочинг;
- Бошқаларга ёрдам беришга шошилинг, улар муаммоларини ўйлаш, сизни қайғули нарсаларни эслашдан чалғитади;
- Ўзингиз севган машғулотларга берилинг;
- Эсланг, сиз у билан бирга бўлган пайтларингизда ҳар доим ҳам бахтли бўлмагансиз. Бундай пайтда яхшиси ҳаётингизда у билан кечган кўнгилсиз вазиятларни унутманг;
- Ҳар кунги юмушингизни қилинг, ўзингиздан ортиқча нарсаларни талаб қилманг, чунки сиз руҳан чарчагансиз;
- Сизга нисбатан ҳаёти бир неча бор оғир бўлган шахсларни эсга олинг. (Фожиа асосида ўз фарзандидан ажраган, тусатдан фалаж бўлиб, бир умрга ётиб қолган, ёшлигида кўр бўлиб қолган, бирор фожиа асосида бир зумда оила аъзоларининг барчасидан ажраб қолганларни) кўз олдингизга келтиринг;
- Ўзи ёш бўла туриб тузалмас касалга чалиниб ўлим тўшагида ётганларни эсланг; Уларнинг дарди олдида сизнинг йўқотишингиз ҳеч нарса эмаслигини тушуниб етинг;
- Кўпроқ табиати чиройли жойларда дам олинг;
- Дўстларингиз ёрдамини қабул қилинг;
- Сизнинг кайфиятингиз, саломатлигингиз, меҳрингиз ота-онангиз ва қариндошларингизга, фарзандларингизга зарур эканлигини доимо эсда тутинг;
- Сиз ўзингизда кечаётган ҳис-туйғуларни қоғозга ёзинг, лекин хатни ёзиб тугатганингиздан кейин уни йиртиб ташлаб юборинг;
- Қалбингиз яралангaнда ақл-ҳушингиз ўзингизда бўлмайди, шунинг учун машинани эҳтиёткорлик билан ҳайданг;

НИМА ҚИЛМАСЛИК КЕРАК?

- Ажралишни катта фожиа сифатида қабул қилманг;
- Уни ёки ўзингизни айбламанг. Бунинг учун вақтни сарфлаш бефойда;
- Фикру ҳаёлингизни фақат у билан банд қилманг;
- Ёлғизликка интилманг;
- Ёқимсиз кишилар билан вақтингизни ўтказманг;
- У билан яшаган, юрган жойларингизга борманг;
- Сиз қилган ишим тўғри эмас, бекор қилдим деб ўйламанг.

Ҳаммасидан тўғри хулоса чиқаришингизга вақт ёрдам беради;

Лола ЭГАМҚУЛОВА, руҳшунос

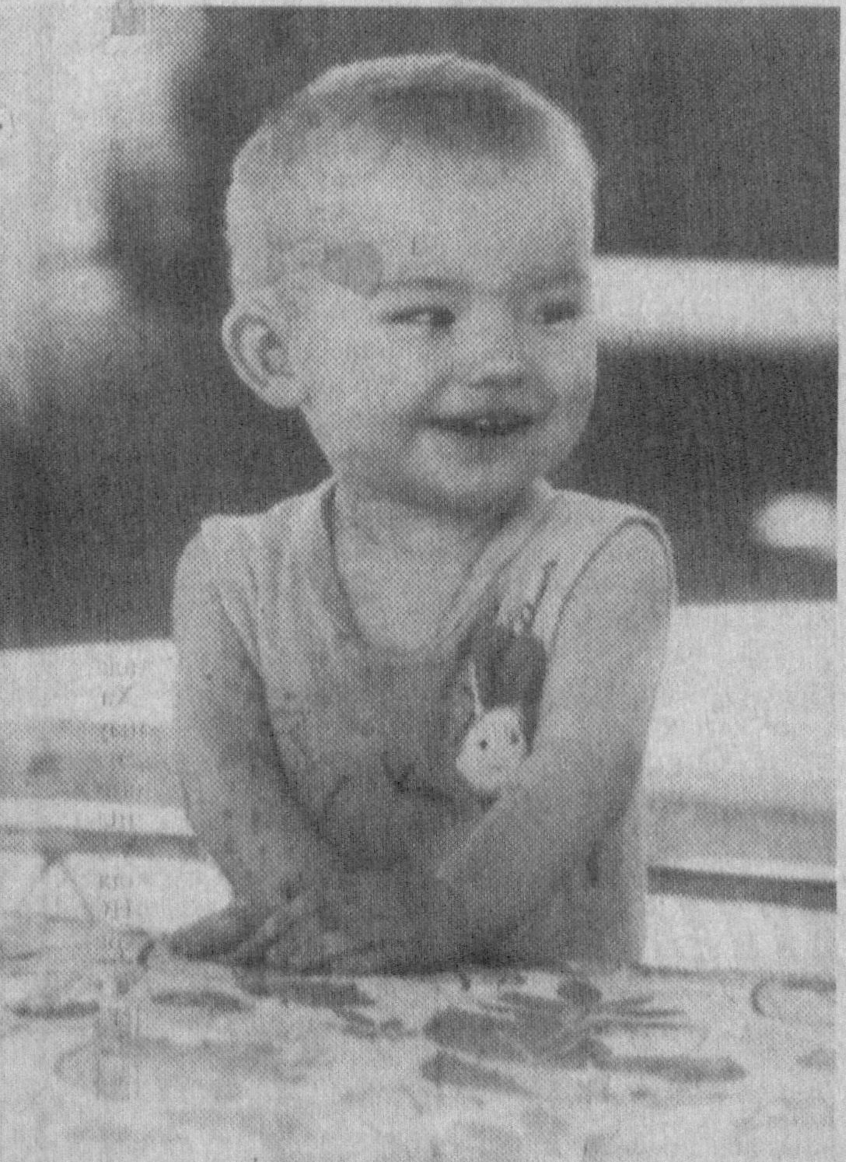

Беғуборлик

БОЛАЛАР СЎЗЛАГАНДА

Анорага туғилган кунида отаси совға келтирди. Қизалоқ совғани очди-ю ҳафсаласи пир бўлди.

— Ҳа, қизим, кубиклар сенга ёқмадими?

— Кубикларни еб бўлмайди-ку!

***

— Катта бўлганимда қурувчи бўламанда, уй хоналарини бурчаксиз, думалоқ қилиб қураман, — деди бобосига беш яшар Наимжон.

— Нега?

— Бурчакда турмаслик учун...

***

Бир куни Рашиджондан:

— Учга учни қўшсак неча бўлади? — деб сурашди.

— Иккита уч бўлади, — деди у дадиллик билан.

***

— Мен ҳам ишга бораман, — деди қизча ишга отланаётган дадасига.

— Сен қаерда ишлайсан?

— Боғчада.

— Ким бўлиб ишлайсан?

— Бола бўлиб.

Фахриддин ҚОДИРОВ тайёрлади

Миллий тақинчоқлар

ЯРАШГАНИНИ ТАНЛАНГ

Маржонлар. Оқ, нўхот катталигидаги тошлардан тизилган маржон оппоқ кўйлак, оқ туфли билан ярашади. Қулоққа тақилган сирға қўлингиздаги сумкача ҳам оқ бўлсин. Булар қомати баланд оғзин аёлларга ярашади. Бу маржон ва оқ зирак ёқаси кенгроқ очилган қизил кўйлак, қизил туфли кийилиб, қўлда шу рангли сумкача кўтарганда ҳам кўрк бағишлайди. Ёқаси учбурчак (ёки томоққача ёпиқ) қора кўйлак, қора туфли, сочга қора рангли бант тақиб, қора рангли сумкачада юрганларга ҳам бу маржон мос тушади.

Ҳаворанг, гуруч катталигидаги тошлардан тизилган маржон ва зирак тўқ, кўк газмолдан ёқаси ёпиқ (ёки ярим очиқ) кўйлак қора сумкача ва қора туфли билан ярашади.

Қизил катталиги олчадек келадиган тошлардан тизилган маржон оқ тусли кўйлак, оқ туфли ва оқ сумкачага мосдир. Бошдан оёқ қора кийинганда ҳам бу мунчоқни тақиш мумкин.

Катта яшилтоб, ним қизил ва қора ранг уйғунлашган замонавий либос билан тошли ярим қизил, ярим қора мунчоқ ва шу тусдаги тошли шокилали зирак тақишингиз мумкин.

Оқ дур атлас кўйлак, атлас лозим кийиб бошга ялтироқ рўмол ўраган келинларга муносибдир.

Зарифа ЖЎРАЕВА

ЭНГ... ЭНГ... ЭНГ...

ЭНГ узун исмни ўз фарзандларига Буюк Британиянинг Честерфилд шаҳрилик Жон ва Маргарет Нелсонлар қўйишган. 1985 йил 31 декабрь куни дунёга келган қизларини улар аввалига Трейси деб, сўнг эса яна 139 исм билан номлашди. 1986 йил ноябрида туғилганларни рўйхатга олиш билан шуғулланувчи амалдор мазкур исмларнинг барчаси туғилганлик ҳақидаги гувоҳномага илова тарзида тикиладиган алоҳида ҳужжатда қайт этишга розилик берди.

* * *

ЭНГ қисқа исм-шариф Қурай миллатига мансуб кишилар орасида тарқалган бўлиб, бир ҳарфдан — О дан иборат. Ақшдаги телефон справочникларида 1981 йилда 52 та шундай исм-шарифга дуч келинган, Белгиядаги справочникда эса 12 таси қайд этилган.

* * *

ЭНГ катта денгиз сифатида жанубий Хитой денгизи тан олинади. Унинг майдони — 2974600 квадрат километр.

Соат ҲАҚБЕРДИЕВ тайёрлади

ERTAK

Qadim zamonda ish yoqmas, tanbal bir yigit o'tgan ekan.U kecha-kunduz: "Qanday qilsam boy bo'larkanman?"- deb o'ylar ekan. Kunlardan bir kun u bir donishmandga uchrab, arz qilibdi. Donishmand tanbal yigitga bunday deb maslahat beribdi:

-Boyish uchun ko'p riyozat chekmoq kerak. Tur degan toqqa chiqasan, u erda xazina bor, xohlaganingcha olasan. Ammo aqlingni ishlat, aql yo'q yerda boylik bo'lmaydi.

Donishmanddan bu maslahatni eshitgan tanbal yigit: "Ha,yo'lini topdim, endi bo'yib ketaman",-dedida, Tur tog'i, qaydasan?- deb, yo'lga ravona bo'libdi. Yo'lda ketayotib, u bir bo'riga duch keldi:

- Ey, yigit, yo'l bo'lsin?- deb so'radi Bo'ri.

- Tur tog'iga ketayapman, boylik olib kelmoqchiman,- deb javob berdi tanbal.Buni eshitib, bo'ri yigitdan iltimos qildi:

- Kecha-kunduz yelib yuguraman u-bu uchrab ovim baror kelsa, bir nima eyman, bo'lmasa, haftalab och yuraman. Tur tog'idan so'rab ko'r,menga ham atalgan rizq-ro'z bormikan?

Yigit: "Ho'p"- deb yana yo'lga ravona bo'ldi. Bir adirda qari bog'bonga duch keldi. U yigitdan: "Yo'l bo'lsin",- deb so'ragan edi, tanbal maqsadini aytdi. Bog'bon: "O'g'lim, bir tanob bog'im bor,uzum bermaydi,shuning sababini Tur tog'idan so'rab kel"- dedi.

(Davomi kelgusi sonda)

НУРГА КЎМИЛГАН ШАҲАР

Машойихлар Хевани қадимдан «Нурга кўмилган шаҳар» деб таърифлашган. Бу таърифнинг қай даражада ҳақиқатта яқинлигини билмадигу, лекин ушбу фикрда бир сир-синоат яширинлиги аён. Келинг, баъзи фактларга эътибор берайлик. Ҳаёт ибтидосида ер юзида кўплаб шаҳарлар пайдо бўлганлиги аниқ. Бироқ бу шаҳарларнинг саноқлисигина ҳозирги давр билан юзлашиб турибди. Шулардан бири эса Хева. Хевани, Ичон қалъани урушлар, талофатлар, замонлар хуружидан асраб, асрлар бағридан ҳозирги кунларга олиб келган нарса нима? Айни пайтда, асрлар силсиласидан бошқа шаҳар эмас, нега айнан Хева ўтиб келди? Бу ўша нурнинг кучи эмасми?

Ёки бўлмаса, шаҳарнинг бошқа жиҳатларига эътибор беринг. Хевада бўлганмисиз, Ичон қалъани кузатганмисиз? Шаҳар устида қуёш, бошқа жойлардагидан фарқли ўлароқ, миноралар, мадрасалар, масжидлар, мовий гумбазли хонақорлар узра сузиб юргандек таассурот қолдиради. Тунда эса ой, қаёқдан қараманг, Исломхўжа минораси тепасига қўниб тургандек туюлади. Зимзиё тун бағрида Ичон қалъа йўлакларида ҳам аллақандай нур йўлингизни ёритиб туради. Деворлардаги нақшинларда ёруғлик сочилаб ётади. Бу ўша нурнинг жилвалари эмасми?

Ёки бўлмаса, қалъадаги обидалар, ёдгорликлар қаршисида ҳайратдан лол бўлиб, тилингиз калимага келмай турганингизда қалбингизга тарихини, ўтмишни англашга қадар бир куч инади. Бу куч таъсирида қалбингиз равшанлашади, тарих кўз олдингизда ёрқинроқ намоён бўлади. Бу нима? Ўша нурнинг кудрати эмасми?

Ана шундай дақиқаларда Хева нурга кўмилган шаҳар эканлигига яна бир карра ишонасиз. Йўқ, бу билан мен Хева-афсонавий, афсунгарларга, сеҳрга ўралган шаҳар демоқчи эмасман. Унинг бугунги авлодлар олдидаги қудратини яна бир бор таъкидламоқчиман. Унинг қудрати эса яратганнинг шаҳарга меҳрида, аждодларимизнинг буюк яратувчилигида, авлодларнинг унга бўлган муҳаббатидадир. У ҳақдаги ҳикояларимиз ҳам шулар ҳақидадир

ХЕВАНИНГ ЁШИ НЕЧАДА?

Хева.. Қадим Хоразмнинг кўҳна маъволаридан бири бўлган бу шаҳар ҳақида сўз айтмоқ ҳам осон, ҳам қийин. Осон томони шундаки, қадимки солномалардан то бугунги битикларгача ҳаммасида кўплаб маълумотлар мавжуд. Шаҳарнинг пайдо бўлиши хусусида турфа ривоятлар оғиздан — оғизга ўтиб бизнинг кунларгача етиб келган. Унинг ҳар бир биноси, масжид ва мадрасалари, дарвозалари қурилиши, у ерда амалга оширилган ишлар тўғрисида тарихий фактлар бор. Буларнинг кўпчилигидан замондошларимиз маълум қадар хабардор. Шунинг учун унинг тарихи, ўтмиши борасида ортиқча тушунтириш, изоҳларга ҳожат йўқ. Қийинлиги шундаки, бу ҳаммага маълум тарих чуқурроқ тадқиқ қилингани сайин янги ҳақиқатлар бўй кўрсата бошлайди. Қадим тарих бағрида ҳам биз билмаган мозий борлигини англаб бошлаймиз. Ўтмиш бағридаги бу каби янгиликларни замондошларимизга етказиш осон иш эмас.

Шаҳарнинг пайдо бўлиши ҳақида ҳар хил ривоятлар, афсоналар бор. Шулардан бири Нуҳ пайғамбар билан боғланади. Ровийларнинг айтишларича, сув босқинидан кейин Нуҳ пайғамбар фарзандларидан бирини ер излашга юборади. У ерни излай-излай ҳозирги Хева шаҳри барпо этилган жойга келиб қолади. Шу ерда макон тутади ва шаҳар қуради. Шаҳарни ўзи келган кема шаклида барпо этади. Шундан Ичон қалъанинг ва кўҳна Аркнинг тузилиши кемага монанд дейшади. Нуҳ пайғамбарга юборилган чопар унга ўғлининг ерни топгани, уни обод қилганини айтади. Бу замон Нуҳ пайғамбар турган ердан анча йироқ бўлгани учун чопар ўша томонни кўрсатиб, «Хей, воҳ» деганмиш. Шу-шу бу шаҳар номи Хева деб аталганмиш.

Иккинчи ьир ривоят Хейвоҳ қудуғи билан боғлик. Бу афсонага кўра, шаҳар ўрни қадимда яйдоқлик бўлган, шу яйдоқликдан карвон йўли ўтган. Йўл устида бир қудуқ бўлиб, унинг суви ниҳоятда ширин экан. Саҳродан чанқаб келган карвондагилар бу қудуқ сувидан ичиб «Хей, воҳ» ниҳоятда ширин сув экан», — дебдилар. Шу-шу бу қудуқ номи ва қудуқ атрофида барпо этилган шаҳар ҳам Хева деб аталадиган бўлибди. Хейвоҳ номи билан аталадиган қудуқ Ичон қалъадаги хонадорлардан бирининг ҳовлисида ҳамон бор эмиш..

Шаҳар номи билан боғлик бошқа бир ривоят зардуштийларнинг «Авесто» сига чатишиб кетади. Яхшилик кучлари тарафдори бўлган Ардвисура Анахита (халқ уни ўз тилида Ардахива ҳам деб атайди) Хоразм шаҳзодасини ёқтириб қолади. Отаси унга ердаги бандалар ишига аралашмасликни маслаҳат беради. Лекин Ардвисура (Ардахива) ўз фикридан қайтмайди. Отаси унга, агар шундай қилса, одамлар каби ўлимга маҳкум бўлишини айтади. Ардахива бунга кўнади. У шаҳзода билан турмуш қуради. Лекин ёмонлик кучларининг таъсирида, рашк туфайли у ўз эрини ўлдиради. Алданганини билгач, отасидан ўзига ҳам ўлим тилайди.

Отаси уни ўз талабига мувофиқ қаттиқ жазолайди. Ўлигини етти қават ер тагига киритиб юборади. Унинг ўлиги кўмилган масканда аввал қудуқ, кейин шаҳар пайдо бўлади ва бу қудуқ, кейин шаҳар унинг номи билан атала бошланган дейишади..

Булар, табиийки, афсоналар. Лекин бу афсоналар асосида маълум ҳақиқатларнинг орзу-умидлари ётишини эътибордан соқит қилмайдиган бўлсак, шаҳар номи билан боғлиқ бундай ривоятлар бежиз тўқилмаганини англаш мумкин.

Хева номи дунё харитасида 3-4 жойда, гоҳ Австралияда, гоҳ Океанияда, гоҳ Африкада, гоҳ Америкада учрайди. Гарчи унинг нима маъно англатишини билмасак-да, бу сўз «Қуёш ўлкаси, хурри ёки харрилар ери бўлган маъноларни берувчи» (С. Толстов фикрича) хвайрезем сўзига ҳамоҳанг эканлигини сезиш қийин эмас. Айни пайтда, бу сўзларнинг ўзигина эмас, улар тарихида ҳам ўзаро яқинлик, ҳамоҳангликлар бор.

Гарчи, Хева Хоразмнинг энг қадимги шаҳарларидан, қалъаларидан ҳисобланмаса ҳам унинг ёши С. Толстов, В. Бартольд, Г. Вамбери, Н. Веселовский, А. Якубовский, Я. Ғуломов каби тарихчи археологлар фикрича, 2000-3000 йил оралиғида деб белгиланганди. 80-йилларгача бўлган археологик қазилмалар ва тадқиқотлар натижасида бу тахминлар маълум даражада ҳақиқатта яқин деб қаралади. 80-йиллардан кейин Хевада олиб борилган қазилма ишлари шаҳар тарихига янгиликлар киритди. Бу ҳақда Ўзбекистон Фанлар Академияси Археология институтининг Хоразм вилоят минтақавий бўлимининг бошлиғи Шоҳназар Матрасулов шундай дейди: «Кейинги йилларда биз шаҳарнинг 4-5 нуқтасида қазишма ишларини олиб бордик. Кўҳна Арк, Бектимирлар ўрами, Шоҳноза биби қабристони ва Отамурод қушбеги масжиди ёнида ҳамда шаҳарнинг шимолий ғарбий қисмида, қазилма жараёнида тарихимизга оид кўп бойликлар топдик. Энг катта бойлигимиз эни ва бўйи 40 сантиметр, қалинлиги 15 сантиметр, оғирлиги 42-45 килограммдан иборат хом ғиштларнинг топилиши бўлди. Бу ғиштлар қалъанинг ҳозирги тарихий ёдгорликларининг остида қолиб кетган. Демак, бундан Ичон қалъа ўрнида ундан ҳам қадимийроқ қалъа бўлган. Ичон қалъа унинг устига қурилган деган фикр келиб чиқади.

Ушбу ғиштлар эса эрамиздан аввалги 111 минг йилликнинг ўрталарига тўғри келадиган «Калтаминор маданияти» деб аталган давр архитектураси, қурилиш материалларига ниҳоятда ўхшаш.

Ғиштлар таркибида ҳам ўша даврга хос бўлган қоришмалар бор.

Бу фикрни ғиштларда энг қадимий Хоразм ёзуви намуналари борлиги ҳам тасдиқлайди. Шу билан бирга ер ости йўлларини, зардуштийларнинг оташхоналарини ҳам топдик. Бу ердаги буюм қолдиқлари ҳам Калтаминор, Тозабоғёб маданиятлари даврларига хос. Агар мана шуларнинг ҳаммасини ҳисобга оладиган бўлсак, Хева шаҳрининг тарихи тўрт ярим — беш минг йилликдан кам бўлмайди».

Ичон қалъанинг деворларини қайта таъмирлаш жараёнида унинг шимолий-ғарбий дўнгида ҳам юқоридаги каби кўҳна тарих изларига дуч келинган. Бу ерда ўша тарихан қадимий ғиштлар кўпроқ ва мукаммалроқ сақланган экан. Таъмирчилар тарихнинг бу қатлами учун бундай деворни сақлаган ҳолда зиёратхона барпо этдилар. Бугунги шаҳар саҳнидан икки-уч метр пастроқда жойлашган девор алоҳида хона ичида. Шунчаки қарашда у оддий деворлардан фарқ қилмайди. Лекин синчковроқ назар ташласангиз минг-минг йиллик тарихлардан огоҳ бўламиз.

Булар Хевадан шу пайтгача топилган энг қадим тарих излари, унинг бағрида яна қандай ўтмиш излари бор экан? Буни келгуси илмий, археологик изланишлар кўрсатади...

Камол МАТЁҚУБОВ.

«ҲАМШИРА-97»: МАҲОРАТ, БИЛИМДОНЛИК, ЗУККОЛИК КЎРИГИ

Сўзлари гўё асал.
Ундан тузалар касал.
Баридан ҳам у афзал
Ширин сўзли ҳамшира.

Киши саломатлигини тиклаш, унинг соғайиб, тезда меҳнат қучоғига қайтишида, беморга шифокорлар тайинлаган муолажани тўғри ва самарали амалга оширишда тиббиёт ҳамшираларининг хизмати катта. Агар ҳамшира ўз ишининг устаси, чаққон, ширинсухан, беморлар кўнглига йўл топа оладиган хушмуомала бўлса айни муддао. Бу даволанувчиларнинг бахти. Дорини ичириб ёки игна санчиб бўлиб, ним табассум ила бир оғиз ширин сўз айтиб, кўнглингизни кўтаришнинг ўзи жоннинг малҳами. Ва аксинча, дўхтирлар буюрган муолажани амалга оширишда ҳамшира нўноқликка, сусткашликка, хатога йўл қўйса, бу ёмон, кўнгилсиз оқибатларга олиб келиши тайин. Бинобарин, барча тиббиёт ходимлари сингари ҳамширалар ҳам тиббиёт оламидаги янгиликлар, чиқаётган дори-дармонлар, уларни қўллаш усуллари, даволашда ишлатилиши лозим бўлган тиббиёт техникасидан фойдаланиш, илмий адабиёт, газета ва журналларда чоп этилган энг сўнгги воқеалардан бохабар бўлиб туришлари, яъни лўнда қилиб айтганда, мунтазам, изчил равишда ўз билим ва малакаларини ошириб боришлари керак бўлади. Ҳамшираларда ана шундай кўникмаларни ҳосил қилишда Ўзбекистон касаба уюшмалари кенгаши қошидаги республика курорт ва санаторийлар бирлашмаси ўтказиб келаётган анъанавий «Ҳамшира» танлови катта роль ўйнамоқда.

Навбатдаги анъанавий «Ҳамшира-97» танлови яқинда Чирчиқ воҳасида жойлашган сўлим «Бўстон» сиҳатгоҳида бўлиб ўтди. Карнай-сурнайларнинг овози ҳаммаёқни тутган. Иштирокчилар ва меҳмонлар сиҳатгоҳ маданият уйи томон йўл олишган. Ҳашаматли бу бинонинг пештоқига «Хуш келибсиз, азиз меҳмонлар!» деган лавҳа осиғлиқ. Икки тарафга тизилишган бир хилда безанган оқ халатли мезбонлар келганларни табриклаб, ичкарига чорлаб турибди. Озода ва байрамона қилиб безатилган 500 кишилик сарой одамлар билан лиқ тўла. Бу танловга сиҳатгоҳлардаги танловларда муваффақиятли қатнашиб, омади чопиб ғолибликни қўлга киритган мамлакатимизнинг деярли барча вилоятларидаги санаторийларда меҳнат қилаётган 12 нафар ҳамширалар таклиф этилди.

Танловнинг шартларига кўра, қатнашчиларнинг олдиларида ўта қийин вазифа турарди. Улар уч жабҳада ўзларининг лаёқат ва иқтидорларини намойиш этишлари, аввало сиҳатгоҳларига уч минутда тўла таъриф беришлари, кейинги конвертни олиб, ундаги бевосита ўз касбларига оид назарий ва амалий билим, кўникмаларига оид иккита саволга жавоб қайтаришлари керак эди. Ва ниҳоят, сўнгги шартга кўра ишдан бўш вақтларини қай тарзда ўтказаётганликлари, ўзлари ишқибоз бўлган машғулотларини (шеър, ўйин, ашула ва ҳ.к.) кўз-кўз қилишлари лозим эди.

Танлов қатнашчиларининг ишларини баҳолаш Ўзбекистон Фанлар Академиясининг академиги, республикада хизмат кўрсатган фан арбоби, профессор Қ.Йўлдошев бошчилигидаги турли касб намоёндаларидан ташкил топган эътиборли ҳакамлар ҳайъати зиммасига юкланди. Ўтган галги «Ҳамшира-96» танловининг ғолиби Замира Абдуҳакимова конкурс қатнашчиларини табриклаб, уларга омад ёр бўлишини тилади.

Танловнинг биринчи шарти бўйича қатнашган қизларнинг тўплаган баллари деярли бир хил бўлди. Бироқ, иккинчи шарт бўйича мусобақа қизғин тус олди. Бунда иштирокчилар кундалик бажараётган ишларига оид саволлар билан бир қаторда тиббиёт тарихи, хусусан Ўрта Осиё тиббиёти, бу масканда фаолият кўрсатган аллома ҳакимлар, уларнинг кашфиёт ва амалиётлари хусусидаги кўплаб саволларга жавоб бериб, ўз назарий билимлари қай даражада эканлигини кўрсатдилар. Қашқадарёлик ҳамшира Р.Ҳайитова ўзига тушган ванна, унинг турлари ва қўллаш усуллари ҳақидаги саволга тўла-тўкис жавоб бериб бўлгач, иккинчи саволга тўхталар экан, буюк ҳаким Ар-Розийнинг тиббиёт илмига қўшган ҳиссаси ҳақида гапириб, у биринчи бўлиб чечакка қарши эмлашни қўллаганлигини ҳам эслатиб ўтди. Назаримизда мана шу иккинчи шартнинг ижроси танлов иштирокчилари ўртасидаги фарқни кўрсатиб, ғолибни аниқлашда ҳал қилувчи босқич бўлди. Бу фикр улар тўплаган очколарда яққол ўз ифодасини топди.

Конкурс иштирокчилари ишдан бўш вақтларини бўш ўтказмай, адабиёт ва санъатта меҳр қўйганликларини кўрсата билишди. Бу нарса айниқса, «Марҳамат» санаториясининг ҳамшираси Гулнора Абдуллаева ижро этган уйғурча, «Турон» сиҳатгоҳининг ҳамшираси Наргиза Саидмуҳамедова ижросидаги арабча рақсларда, «Қашқадарё соҳили»нинг вакили Рашидахон Ҳайитова ўқиган шеър, «Косонсой»лик Раънохон Раҳмонова айтган «Зебунисо» қўшиғида яққол кўринди.

Қатнашчилар танлов шартларини бажариб бўлишгач, 10 минутли мусиқали танаффус орасида ҳакамлар ҳайъати ишга киришди. Ҳа деганда улардан дарак бўлавермагач, кечани бошқарувчилар яна ўйин ва ашулага навбат бериб юборишди. Кейин маълум бўлишича, танловнинг ҳар бир қатнашчиси, уларнинг ҳар қайси номерлари хусусида қаттиқ тортишувлар бўлаётган экан.

...Ниҳоят ҳаяжонли дақиқалар етиб келди. Саҳнага ҳакамлар ҳайъатининг раиси, академик Карим Йўлдошев чиқиб, ҳайъат аъзоларининг якуний фикрини эълон қилди.

«Қашқадарё соҳили» санаторийсининг ҳамшираси Рашидахон Ҳайитовага биринчи ўрин насиб қилди. у «ДЭУ» телевизор билан мукофотланди. Иккинчи ўринни эгаллаган Гулнорахон Абдуллаева («Марҳамат» санаторийси) ва Ҳилола Ҳамдамова («Бўстон») биллур ёритгич ва видеомагнитафон билан, учинчи ўринга сазовор бўлган Наргизахон Саидмуҳамедова ҳам қимматбаҳо совға билан тақдирланди.

Танловда сўзга чиққан республика санаторий ва курортлар бирлашмасининг бош директори Ҳ.Маҳмудов танлов ғолибларини қизғин қутлаб, ҳамма иштирокчилар ғолиб эканлигини, чунки мусобақага тайёрланиш жараёнида ҳар бир ҳамшира катта меҳнат қилганлигини ва уни намойиш қила олганликларини таъкидлади.

Танлов иштирокчиларга ҳам, меҳмонларга ҳам олам-олам севинч бахш этди. Кишиларга ана шундай қувонч улашишда Ғулом Бўрихўжаев раҳбарлик қилаётган «Бўстон» сиҳатгоҳининг аҳил жамоаси ҳамда республика курорт ва санаторийлар бошқармасининг ходимлари муносиб ҳисса қўшдилар.

Бўлиб ўтган танлов бизнингча олдига қўйган мақсадига эришди. Ҳамшираларнинг ўзига хос ушбу мусобақаси уларнинг профессионал маҳоратлари етарли, пухта билимга эга эканликларини намойиш қилиш билан бирга инсонларга наф келтирадиган касбни танлаб тўғри иш қилганликларини,ўз касбларини севишлари ва у билан фахр этаётганликларини кўрсатди.

Ф. ҒОЙИБОВ

Сайр ва саёҳат

ТУРИЗМ: СУРЪАТ ВА СИФАТ

SAIR MARKAZI

Курраи заминнинг ҳар гўшаси борки, ўзига хос гўзал, такрорланмасдир. Кимдир Шимолий муз уммонининг қору яхмалаклар мамлакатида сузаётган айсбергни томоша қилгиси келса, яна кимдир Жазоир пальмазорларида сайр қилишни хуш кўради. Дунёда мамлакатлар, одамлар, одатлар хилма-хил бўлса, улар билан юзма-юз бўлиш, «жонли кўз» билан кўриш кишига олам-олам завқу шавқ, қувонч бағишлайди. Бинобарин, инсонда ўзга диёрлар жамолидан баҳраманд бўлишдек ноёб истак-майллар мавжуд экан, уни рўёбга чиқаришда туристик фирма ва компанияларнинг саъй-ҳаракати алоҳида эътиборга сазовор.

Туризмни ривожлантираётган жуда кўплаб мамлакатлар қаторидан Ўзбекистон муносиб ўрин эгалламоқда. Ташкил этилганига, мана, беш йил бўлган «Ўзбектуризм» миллий компанияси, унинг тизимидаги корхона ва фирмалар мамлакатимизда туризмни, айниқса миллий туризмни ривожлантириш ишига қатъий бел боғлаганлар. Зеро, маҳаллий аҳолининг туристик дидсавияси қанчалик юқори бўлса, шунга қараб халқаро туризм ҳам суръату сифат олади.

«Ўзбектуризм» миллий компанияси қошидаги «Сайр маркази» жамоа корхонаси айнан маҳаллий туризмни ривожлантириш, халқимизда саёҳатчилик маданиятини ошириш бўйича эътиборли ишларни амалга ошираётир. Ўзбекистонликларни ўз мамлакатлари билан яқиндан таништириш ишида фирма кўпроқ бошланғич касаба уюшма ташкилотлари билан ҳамкорликка таянади. Чунки, ҳозирги бозор иқтисодиёти шароитида аксарият меҳнаткашларнинг сайру-саёҳатга алоҳида маблағ топиши бир мунча қийиндир.

Ҳисобида сармояси бор бўлган, қолаверса ижтимоий ҳимоя фаолиятини яхши ташкил этган жамоат ташкилотларида эса, ходимларининг маданий ҳордиқ чиқариши масалалари мақтанарли даражада ҳал этилаётир. Масалан, Тошкентдаги 159-сонли қурилиш тресті, «Музқаймоқ» корхонаси, «Ўзбекавтогаз», «Узэлектржиҳозсавдо», 2-автокомбинат, музлатгич мосламалари маъмурияти, «Тошметроқурилиш» корхонасининг касаба уюшма ташкилоти сўнгги йилларда «Сайр маркази» билан доимий ҳамкорликда ишлаётир. Йил бошидан буён «Малика» турбазаси, Бурчмулла, Кумушкон, Янгиобод ва Чимён тоғларида 2700 дан ортиқ киши маданий ҳордиқ чиқарди.

Ёз фасли таътиллар, сайру саёҳат ва саргузаштлар мавсумидир. Ушбу мавсумни қизиқарли ва таассуротларга бой тарзда ташкил этиш турфирмаларининг зиммасига катта масъулият юклайди. Фақатгина малакали экскурсовод ҳамроҳлигида энг қизиқарли туристик йўналиш бўйлаб ҳордиқ чиқариш одамларга такрорланмас қувонч бағишлаши мумкин. «Сайр маркази» жамоа корхонаси мижозларнинг хоҳиш-истаги асосида транспортнинг исталган турларини тавсия эта олади. Бундан ташқари саёҳатчилар буюртмасига таяниб, янги-янги туристик маршрутлар очиши мумкин. Хусусан, диний қадамжолар бўйлаб саёҳат қилмоқчи бўлган мижозларнинг истаги ўлароқ Тошкент — Туркистон — Тошкент йўналишлари бўйича «Зиёрат» маршрути вужудга келди. Бу йўналишда сайр уюштирганлар орасида қарияларнинг кўплиги туфайли энг қулай автобуслар, энг малакали экскурсоводлар хизмати жалб этилди.

Маълумки, Тошкент Шарқдаги энг йирик ва таркорланмас шаҳарлардан ҳисобланади. Айниқса, сўнгги янгиланиш, тараққий этиш жараёнларида пойтахтимиз янада салобат касб этиб бораётир. Табиийки, шундай йирик «иншоотни» намойиш этиш, кўз-кўз қилишда туристик фирмалар алоҳида жонбозлик кўрсатишади. «Сайр маркази» ҳам биргина Тошкент саёҳати учун «Тошкентнинг ўрта асрлар меъморчилиги», «Янги пойтахт», «Эртакона нақшларнинг жилоси» каби ўнга яқин мавзулар бўйича махсус маршрутлар ишлаб чиққан.

— Туристик фаолият маҳаллий доирада қолиб кетмаслиги учун биз МДҲ ва хориждаги ҳамкасбларимиз билан узвий ҳамкорликда ишлаймиз, — дейди «Сайр маркази» жамоа корхонасининг директори Ҳабибулла Охунжонов. — Хусусан Саудия Арабистони, Туркия, Эрон, Россиядаги туристик фирмалар билан ҳамкорлик янги маршрутларни вужудга келтираётир. Албатта, бир калла яхши, иккитаси ундан ҳам яхшироқ, деган нақл бор. Ҳамфикр, ҳаммаслак касбдошларнинг тажриба орттириши соҳанинг ривожига суръат бериши, муракаб муаммоларни ҳал этиши мумкин. Шу маънода «Сайр маркази»нинг Москвадаги ҳамкорлари билан ўрнатган алоқаларини самарадор тажрибалардан деб санаса бўлади. Чунончи, барча республикалар суверен бўлиб, ўз мустақил пул бирлигига эга бўлганидан кейин МДҲ даги республикалараро савдо-иқтисодий муносабатларда пул конвертацияси жиддий тўсиқ келтираётган эди. Москвадаги туристик фирма эса ўзбекистонликларга барча қулайликлар яратиш баробарида, пул ўтказиш йўли билан ҳеч иккиланмасдан ўзимизнинг сўмимизни қабул қилишга тайёр. Шунинг учун республикамиздан бўлган 25-30 кишилик 2 та гуруҳ Москванинг 850 йиллик юбилейи олдидан саёҳатга бориб келдилар. Амир Темур яшаган жойлар, Буюк Ипак йўли бўйлаб Наврўз байрами, мустақиллигимизнинг 6 йиллиги, 2500 ёшини нишонлаётган Хива ва Бухоро маршрутлари эса «Дилер-Тур» (Туркия), «Ал-Марва» (С. Арабистони), «Интерсфера» (Москва) туристик фирмаларининг мижозларига мунтазирдир.

Туризм мамлакатларни мамлакатларга, ўзанларни уммонларга, қалбларни қалбларга яқинлаштирадиган мўъжизакор соҳадир. Дунё билан танишганингизда Сизга малакали мутахассислар ҳамроҳлик қилгудек бўлса, омадингиз борлигидан хурсанд бўлаверинг.

Комила БОЙМУРОДОВА,
«Ишонч» мухбири.

ШАХМАТ ЧОРРАҲАЛАРИДА

КЕЙИНГИ йилларда ёш мустақил мамлакатимиз довругини оламга машҳур қилаётган вакилларимиз сафида шахматчиларимиз ҳам борлиги беҳад қувонарли. Сўнгги беш-олти йилда улар эришган марралар бир талай. Биз ушбу хабаримизда атиги охирги бирикки ой ичида юз берган айрим воқеаларни мухтасар баён қилмоқчимиз.

Индонезия пойтахтида биринчи бор ўтказилган жаҳон шаҳарлари биринчилигида пойтахтимиз Тошкент шахматчилари Украина ва Москва жамоаларидан кейинги учинчи совриндор бўлдилар. Дарвоқе, улар ўтган йилги Бирлашган Араб Амирликларида бўлиб ўтган Осиё шаҳарлари биринчилигида олтин кубокни қўлга киритган эдилар.

Бу мусобақа тугаши билан Жазоирда ўтказилган нуфузли халқаро турнирда тошкентлик халқаро гроссмейстер Александр Ненашев иккинчи совриндор бўлди. Аёллар мусобақасида эса республикамиз экс-Анжела Хэгай ҳам совриндорлар сафидан жой олди.

20 ёшгача бўлган ўсмирлар орасида Польшада ўтказилган жаҳон биринчилиги жуда кучли таркибда ўтиб, тошкентлик Рустам Қосимжонов 6-10-ўринларни бўлишиб олди.

Россиянинг Томск шаҳрида бўлиб ўтган улкан халқаро турнирда қатнашган янгийўллик халқаро спорт устаси Владимир Егин гроссмейстерлик йўлида дастлабки баллни қўлга киритди.

Яқинда Молдова пойтахтида бўлиб ўтган халқаро шахмат Федерацияси ФИДЕ конгресси Ўзбекистон чемпиони Рустам Қосимжонов эришган муваффақиятлари учун унга энг юксак халқаро гроссмейстер унвонини берди. У энди истиқлол йиллари мобайнида етишиб чиққан бешинчи гроссмейстеримиздир. Рустам жаҳоннинг энг ёш ва айни чоқда энг кучли гроссмейстерлардан биридир. Яна бир шахматчимиз республика шахмат Федерациясининг бош котиби Ирина Қаюмова халқаро ҳакам унвони билан тақдирланди.

Бирлашган Араб Амирликларида жаҳоннинг кўпгина мамлакатларидан ташриф буюрган 150 нафардан зиёд киши иштирокида ўтказилган очиқ чемпионат чирчиқлик халқаро гроссмейстер Сергей Загробельний ғалабаси билан якунланди. Кейинги совринлар ҳам вакилларимиз — гроссмейстер Сайдали Йўлдошев, Рустам Қосимжонов ва халқаро мастер Тоҳир Воҳидовга насиб этди.

Айни кунларда Арманистон пойтахти Ереванда 18 ёшгача бўлган ўсмир ва қизлар ўртасида жаҳон биринчилиги давом этмоқда. Унда самарқандлик Иброҳим ва Ирода Ҳамроқулова ҳамда Елена Левушкина қатнашмоқда.

Яқинда гроссмейстер Рустам Қосимжонов, Бегали Саидов ва Ирина Горшковадан иборат делегация Ҳиндистонга жўнаб кетди. Улар ўсмирларнинг Осиё биринчилигида қатнашадилар.

М. МУҲИДДИНОВ.

Биласизми?

ЖАҲОНШУМУЛ КАШФИЁТЛАР

1789 йили немис кимёгари М. Клапрот илгари маълум бўлмаган элементни топиб, уни қуёш тизимининг еттинчи сайёраси номига уран деб атади. 1896 йилда А. Беккерель дегани олим номига уран ўзидан кўзга кўринмас нурлар чиқаришини аниқлади.

Бу воқеа одамнинг сирли ядро реакцияларини ошкор этиб, уларни забт этиши даврини бошлаб берди.

Илгари қаттиқ ҳолдаги сувнинг, яъни қор, муз ва бошқаларнинг буғланиши мумкин эмас, деб келинарди. Бу фикрни рус физиги В. Петров рад этди.

У қорнинг ҳатто ноль даражадан паст ҳароратда ҳам буғланишини тажрибалари асосида исботлаб берди. Об-ҳаво шароитларига қараб, қорнинг ҳаммаси (агар қор кам бўлса) ёки бир қисми буғланади.

***

Кўрлар учун ҳарф бундан 225 йил илгари кашф этилган. Ҳозир 1929 йилда француз Бралл кашф қилган ҳарф кенг тарқалган. Бу ҳарф ихтирочининг номи билан Бралл деб аталди.

С. ОДИЛОВА
тайёрлади.

«ЗАРБУЛОҚ — ИНВЕСТ» ХУСУСИЙЛАШТИРИШ ИНВЕСТИЦИЯ ФОНДИ

МАНФААТ КЎРАЙ ДЕСАНГИЗ!

Zarbuloq Invest

''Зарбулоқ-Инвест'' хусусийлаш—тириш инвестиция фонди томонидан меҳнаткаш халқимиз ихтиёрига чиқарила бошланган акцияларни сотиб олишни ёдингиздан чиқарманг. Ҳар бир акция баҳоси 100 сўм. Лекин унинг қиммати давлат томонидан бериладиган актив билан ҳисобланганда 600 сўмни ташкил этади.

''Зарбулоқ-инвест''нинг Устав фонди 100 миллион 200 минг сўм микдорида рўйхатдан ўтди.

''Зарбулоқ-инвест'' акцияларига ихлос қўйсангиз кам бўлмайсиз. Акцияларни халқ банки ва Турон банкининг барча бўлимларида ҳамда Республика Биржа Марказида -''Правда Востока'' кўчаси, 10-уй, 10-хонада (ички тел:248) жойлашган фонд дўконидан сотиб олишингиз мумкин.

Бехавотир ва беминнат даромад келишини хоҳласангиз, марҳамат, "Зарбулоқ-инвест" акциясини харид қилинг!

"ЗАРБУЛОҚ-ИНВЕСТ" ХИФ "ИШОНЧ-ДИЛЕР"БОШҚАРУВИ

ИШОНЧ

Бош муҳаррир:
Саидакром САИДВАЛИЕВ

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:
Л.ГУЛЬ, Э.ЁКУБОВ, Ф. МУЛЛАЖАНОВ, М. ОТАҚУЛОВ, А.СИЛЕЕНКОВ, А.СУЛТОНОВ, М.ТУЛАГАНОВА, Р.УБАЙДУЛЛАЕВА, Б.УМУРЗОҚОВ, А.ФАРМОНОВ, Ф.ХОЖИКУЛОВА,Х.ШАЙХОВ, Ф.ШОҲИСМОИЛ, З.ҚОДИРОВ.

Бош муҳаррир қабулхонаси-56-25-36
Бош муҳаррир ўринбосари-56-52-89
Масъул котиб - 56-52-78

БЎЛИМЛАР:
Касаба уюшмалари ва иқтисодиёт-56-82-79. Ахборот ва спорт-56-87-63. Маънавият ва маданият - 56-82-79. Хатлар, оммавий ишлар ва мухбирлар билан ишлаш - 56-85-43. Тижорат ва ҳуқуқ -56-85-66.

ВИЛОЯТ МУХБИРЛАРИ:
Жиззахда - 3-82-18, Наманганда - 6-22-10, Самарқандда - 35-64-24, Фарғонада - 24-58-43, Урганчда - 6-03-40, Қаршида - 5-33-71.

Газета 1991 йил 21 мартдан чиқа бошлаган.
Сотувда эркин нархда.

Манзилимиз: 700165, Тошкент шаҳри, "Правда Востока" кўчаси, 24-уй. Нашр кўрсаткичи; 64560; 64561.

Газетага 1994 йил 14 январда Ўзбекистон Давлат Матбуот қўмитаси томонидан 5 рақамли гувоҳнома берилган. IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди. Офсет усулида босилди. Формати А-2. ҳажми 2 босма табоқ

«Шарқ» нашриёт—матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 4 1—уй. Буюртма Г— 0603. Босишга топшириш вақти — 21.00 Топширилди 21.00. Масъул навбатчи : Садоқат ФАЙЗИЕВА 1 2 3 4 5 6